

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knaflejeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knaflejeva ulica št. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar,
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Češkoslovaška je izgubila več ko četrtno ozemlja in ljudi

Češkoslovaška je preživela hude čase. Sedaj so tudi Madžari dobili zahtevana dela Slovaške in Karpatske Ukrajine. Od skoro polpetega milijona prebivalcev Slovaške in Karpatske Ukrajine je Madžarska pobrala malo manj kakor četrtno. Pri tem so Slovaki in Ukrajinci izgubili žitnico Slovaške in ozemlje, na katerem so pridelali največ vina ni tobaka. S Košicami izgubi vzhodna Slovaška svoje dosedanje gospodarsko in prometno središče, Karpatska Ukrajina pa z Užhorodom ne izgubi le glavnega mesta in z Mukačevim gospodarskega središča, ampak izgubi s temi mesti tudi važne prometne žile.

Pred okrnitvijo je Češkoslovaška republika obsegala nad 140.000 kvadratnih kilometrov in štela 15.300.000 ljudi. Od tega je Nemčija vzela 28.200 kvadratnih kilometrov s 3.600.000 ljudmi, Madžarska 12.400 kvadratnih kilometrov z več kakor milijonom prebivalcev in Poljska 1000 kvadratnih kilometrov z 230.000 ljudmi.

Republika je torej izgubila nad 30 odstotkov površine (41.600 kvadrat-

nih kilometrov) in 31 odstotkov prebivalcev (4.850.000). Okrnjena Češkoslovaška bo imela nekaj manj kakor 100.000 kvadratnih kilometrov z okroglo 10 in pol milijona prebivalcev. Med evropskimi državami pride z devetega na deseto mesto.

Po narodnostih bo država imela 6.750.000 Čehov (doslej 7.600.000), Slovakov 2.200.000 (doslej 2.550.000), Ukrajincev 640 tisoč (doslej 700.000), Nemcev 400.000 (doslej 3.320.000), Madžarov 130.000 (doslej 700.000).

Po novi razdelitvi bo slovaška manjšina na Madžarskem štela 400.000 Slovakov in 60.000 Ukrajincev. Košice so štela 42.000 Slovakov, 11.000 Madžarov, 5700 Judov in 3400 Nemcev, Užhorod 300 Čehov in Slovakov, 4500 Madžarov, 6300 Ukrajincev in 6000 Judov, Mukačevo pa 2700 Čehov in Slovakov, 5600 Madžarov, 6500 Ukrajincev in 9000 Judov.

Karpatsko-ukrajinska vlada se je iz Užhoroda preselila v Chust. Kraj stoji v hribih in nima niti primernih prostorov za stanovanje uradništva.

znani pa so nam tudi vzroki te umrljivosti. Omenili bi lahko, da preprosti ljudje ne poznajo skoraj niti najosnovnejših pravil otroškega zdravstva. V vasi ni zdravniške pomoči in ne javnih zdravstvenih naprav. Gospodarske razmere so po večini slabe. Treba bi bilo zgraditi zdravstvene domove in postaje. Na 5.000 prebivalcev naj bi redno prišla ena taka postaja. Ustanove naj nudijo zaščito za vse zdravstvene potrebe. Na vsaki postaji naj bo zaščitna sestra, pomagajo pa naj v njih tudi zdravniki, ki v kraju že delujejo. Za svoje delo v ustanovi naj zdravniki tudi dobe oceno.

Ustanove naj bodo podrejene krajevnim odborom. Prebivalstvo in občinska uprava pa naj bi prevzela delno poravnavanje stroškov za vzdrževanje teh ustanov. Pravilo naj bi bilo, da naj se porod opravi doma, zato naj bi vsaka občina z 2.000 prebivalci imela po eno babico. Zapleteni porodi naj bi bili opravljeni v dobro urejenih porodnišnicah; za take primere mora biti seveda poskrbljeno, da bo prevoz porodnice v porodnišnico čim hitrejši.

Posebna skrb veljaj tudi preprečevanju socialnih in nalezljivih bolezni. Nadzorovanje obolelih naj bi izvajali zdravniki in zaščitne sestre. Prav bi bilo, da bi se uvedlo brezplačno zdravljenje spolnih bolezni. Pred vstopom v zakon naj bi se oba bodoča zakonca dala preiskati, da bi pri tem dobila zdravniško izpričevalo o popolnem zdravju. To izpričevalo naj bi bilo seveda brezplačno.

Zakonske odredbe, ki zadevajo zdravljenje bolnih otrok, naj bi se izpopolnile. Pri vseh splošnih bolnišnicah naj bi bili ustanovljeni tudi posebni otroški oddelki. Otroke bi bilo treba uvajati v obvezno šolanje s posebnim igriščem, odnosno otroških zavetišč. Država, občina in zasebna društva naj odločno poskrbe, da bodo otroci lahko nemoteno obiskovali šolo. Ustanoviti bo treba posebne šolske kuhinje, domove za otroke, ki stanujejo daleč od šole, šolskim otrokom pa naj odločilni činitelji delijo tudi obleko, učila in drugo potrebno. V prostem času naj se otroci mude na igriščih. Treba bi bilo urediti šolske kolonije, čitalnice, otroške delavnice in podobno. Osnuje naj se čim več zavetišč, da bi otroci brez staršev, zapuščeni in nezakonski otroci dobili čim boljše socialne in gnotne pogoje za življenje. Zavetišča naj bi poleg drugega skrbela tudi za to, da bi poiskala nezakonske očete ter jih prisilila na plačevanje preživnine.

Nad vse važno pa je naposled socialno podpiranje družine. S tem bi bilo otrokom v mnogočem pomagano. Sirote naj žive v tujih družinah (bolje, kakor če bi živele v zavetiščih).

Skrb za pravilno vzgojo mladine

V prvih dneh oktobra je bil v Beogradu drugi balkanski shod za varstvo otrok. Odposlanci raznih držav so pretresali dober teden pereča vprašanja. Pri tem so prišli vsi do ugotovitve, da so prav za prav najbolj zanemarjeni in samim sebi prepuščeni otroci po vaseh. Zato so podrobno preučili razmere in pogoje, ki bi utegnili to stanje učinkovito zboljšati.

Če hočemo pomagati vaškemu otroku in izboljšati njegovo življenje, potem moramo dvigniti splošno zdravstveno stanje na vasi. Izobraziti moramo v tem pogledu široke vrste naroda. Povsod moramo najprej pregledati obstoječe življenjske pogoje. To pa bomo izdatno dosegli le tedaj, če bomo ustanovili zadostno število poizkusnih središč, kakor obstajajo že več let po drugih državah. Največjo skrb moramo posvetiti družini. Vzgojiti bo treba zlasti žene, ki jih je treba primerno poučiti v duhu sodobnih koristnih ugotovitev. Treba bo urediti to vprašanje na ta način, da bodo odločilni činitelji uredili po domovih redne obiske zaščitnih sester ter ustanovili posvetovalnice za matere, dojenčke in malo deco. Treba bo poskrbeti za potujoče tečaje, za razstave o otroškem zdravstvu in za posebne gospodinjske tečaje. Prav bo, če bo k temu prizadevanju za zdravstveni dvig družine pritegnjen tudi mož-oče.

Važno je, da se vaščani začno zanimati za to, kako bi bilo možno izboljšati zdravstvene razmere po stanovanjih, saj je zdravo stanovanje prav izrednega pomena za pravilni duševni in telesni razvoj otroka. Kakor kaže, ni se zdravstvene razmere, ki zadevajo to vprašanje, dale izboljšati brez posebno velikih gnotnih žrtev. Neizogibno potrebno je, da država izda poseben zakon o ureditvi in delovanju celotnega otroškega varstva. Za-

kon naj nedvomno določi naloge občin pri varstvu otrok in zagotovi potrebna denarna sredstva. Vsa vsota, ki bi jo dajali ti davki, naj bi se stekala v posebnem skladu za varstvo otrok. Pri skrbi in delu za varstvo otrok morajo sodelovati državna oblastva, okrajne in samoupravne edinice, cerkev in društva. Za vso državo mora biti ustanovljeno osrednje društvo za varstvo otrok, ki naj ustanavlja okrajne in krajevne odbore, ki bi spet poskrbeli, da bi pri delu za varstvo otrok sodelovali vsi okrajni in krajevni činitelji v soglasju s potrebami otrok in željami vseh odgovornih činiteljev, ki skrb za varstvo otrok.

Na kraju samem, po vaseh, bi bile potrebne posebne ustanove, ki bi se brigale za dvig zdravstvenih in prosvetnih razmer na vasi. Treba bi bilo vzpostaviti več ustanov. Najvažnejša med njimi bi bila prav gotovo zdravniško-socialna ustanova. Znano je, da je umrljivost otrok na vasi posebno visoka,

Nemški časopis piše o vestfalskih Slovencih

»Essener Volkszeitung« je objavila te dni daljši članek o življenju slovenskih rudarjev na Vestfalskem. Članek navaja, da je na vestfalskem premogovniškem ozemlju pod okriljem jugoslovenskega generalnega konzula v Düsseldorfu okroglo 40.000 Slovencev in da je to druga največja slovenska naselbina v Nemčiji.

Časopis piše, kako so se Slovenci naseljevali na Vestfalskem še pod Avstro-Ogrsko.

Prvi so začeli prihajati l. 1884. iz rudniškega okoliša v Trbovljah. Za prvimi so prišli drugi, tudi kmetski sinovi z Dolenjskega, Gorenjskega in iz siromašnejših krajev Štajerske. Srbov in Hrvatov je v Porurje prišlo le zelo malo. Slovenci so se naselili najprej v okolici Hamma in Duisburga, kjer so vsi takoj dobili delo po raznih premogovnikih. Postopno so slovenski rudarji odhajali tudi drugam in so v prvem desetletju živeli raz-

kropljeni že po vsem premogovnem okolišu Porurja. Okrog leta 1900. se je priseljevanje nehale in od takrat je število slovenskih priseljencev ostalo na isti višini. Kolikor jih je odšlo, toliko jih je spet prišlo novih. Po vojni jih je šlo precejšnje število v francoske rudnike. Tudi v Belgijo in v Holandsko so šli. Med Poljaki, ki so bili v Porurju zelo gosto naseljeni, se je v povojni dobi napravil poizkus, da bi se vrnili v domovino. Tedaj jih je res precej šlo domov. Med Slovenci se zamisel, da bi se kdaj v velikih množicah za stalno vrnili v novo jugoslovensko domovino, nikdar ni mogla vsidrati.

Položaj slovenskih rudarjev v prvih povojnih letih ni bil posebno rožnat, kakor sploh ni bil rožnat za nikogar. Tudi mlada jugoslovenska država se za vestfalske Slovence še ni zadosti brigala, ker je imela preveč drugih skrbi. Ker med vestfalskimi Slovenci ni bogatinov, da bi si bili mogli urediti socialno odpomoč, so v prvih povojnih letih zares mnogo pretrpeli. Položaj se je izboljšal v tistem razmerju kakor se je izboljševal gospodarski položaj Nemčije sploh. Leta 1929. pa sta Jugoslavija in Nemčija podpisali socialnozaščitno pogodbo, ki je tudi vestfalskim Slovencem prinesla vse dobrote,

ki jih je svojim lastnim državljanom nudila nemška socialna zakonodaja. Dobrote te pogodbe so bile velike, če pomislimo, da je bilo med Slovenci, ki so prišli pred 40 leti v Nemčijo, mnogo invalidov in da so bili vsi upravičenci za pokojnino. Najstarejša vestfalska Slovenka, stara 93 let, živi v Dortmundu in uživa socialne dobrote te pogodbe.

Člankar z veseljem ugotavlja, da so Slovenci ohranili svojo narodno samobitnost in da se drže svojih narodnih šeg. Veseli so, delavni in gostoljubni. Svojo daljno domovino ljubijo vsi brez izjeme. V ostalem pa se v Porurju čutijo čisto kakor doma. Z nemškimi domačini so desetletja skupno delali v rovih. Tako so se navezali na deželo in na ljudi. Člankar se pohvalno izraža, da je starjši rod naučil mlajšega ljubiti materino govorico in tudi tretji rod, ki zdaj hodi v šolo, govori med seboj materinščino.

Nazadnje opisuje časopis društveno delovanje med vestfalskimi Slovenci zlasti delo nacionalnih društev. S poudarkom omenja tudi velika skupinska potovanja vestfalskih Slovencev v domovino in pristavlja, da so znamenje žive povezanosti z domovino. Želi tudi, naj bi vestfalski Slovenci bili živa vez med Nemčijo in Jugoslavijo in pospeševali prijateljstvo med obema državama.

Tudi sadnemu drevju

se mora gnojiti

Letošnja sadna letina v Sloveniji povprečno ni bila posebno ugodna, vendar pa je pridelek prinesel lep denar med naše ljudi. To, da je bilo ponekod prav malo sadja, naj sadjarjev nikar ne moti, da bi opustili gnojenje drevju. Ker je bilo letošnje leto za sadje neugodno, lahko s precejšnjo zanesljivostjo pričakujemo, da bo prihodna letina boljša. Zato pravočasno pognojimo sadnemu drevju in mu dajmo dovolj hrane za drugo leto. Najprimernejša za gnojenje je jesen, in je že prav skrajni čas, da to storite, če ste gnojenje doslej opustili.

Sadnemu drevju pognojimo s hlevskim gnojem, gnojnico, pa tudi dobro udelani kompost, ustreza. Nadalje lahko gnojimo z umetnimi gnojili, na primer z nitrofoskatom. Gnojenje na površini zemlje ne zadostuje, ker je s tem drevju prav malo ali nič

pomagano. Tudi gnojenje ob deblu, ki ga marsikje opazimo, je napačno. Pravilno pognojimo sadnemu drevju, če zemljo okoli drevesne krošnje do 10 cm globoko odkopljemo, odkopani prostor pognojimo, nato pa gnoj z rušo pokrijemo.

Le tako gnojenje je pravilno in daje drevju zadostno hrano. Z gnojnico pognojimo drevju tudi na ta način, da v jamice, ki jih v primernih razdaljah naredimo okoli krošnje s trdim konicastim predmetom nalijemo z vodo razredčene gnojnice, da se v zadostni množini razleže po zemlji. Ob pomankanju gnoja gnojimo z nitrofoskatom. Za veliko staro drevo potrebuješ do 8 kg tega gnojila, za mlado drevo pa kakšne 3 kg.

Sadjarstvo je važna panoga in kmetje se morajo zavedati, da je treba sadnemu drevju streči, ne pa samo nitrofoskatom.

Politični pregled

Te dni je

obiskal Nj. Vis. knez namestnik Pavle rumunskega kralja Karola II.

in se z njim razgovarjal. V avdienco je sprejel tudi rumunskega zunanjega ministra Petresca Comnena, ki se je po avdienci udeležil nadaljevanja razgovora obeh državnih poglavarjev. Po končanem razgovoru je bilo izdano za javnost tole poročilo: »Dne 5. novembra je bila v kraljevem dvorcu v Bukarešti konferenca Nj. Vel. kralja Karola II. in Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, katere se je udeležil tudi rumunski zunanji minister Petrescu Comnen. Na konferenci so se pretresala stališča glede na splošni politični položaj. Pri tej priliki se je vnovič ugotovila popolna skladnost nazorov o vseh vprašanih, ki so se razpravljala. Pokazalo se je, da je sodelovanje obeh držav čvrstejše in tesnejše kakor sploh kdaj doslej.

Dne 2. t. m. se je sestala na Dunaju razsodiščna komisija pod vodstvom nemškega in italijanskega zunanjega ministra in

določila, kateri kraji Slovaške in Karpatske Ukrajine se odstopijo Madžarski.

Nova meja drži naravnost proti vzhodu do Novih Zamkov tako da pripade Madžarski ves žitni otok. Od tam se vleče meja severovzhodno proti Košicam in je potegnjena tako da pripadeta Madžarski mesti Lučenec in Košice. Karpatsko Ukrajino je meja tako preslekala, da izubi dve največji mesti Užhorod in Mukachevo. Za nove meje bosta poleg Anglije in Francije jamčili tudi Nemčija in Italija.

Te dni sta se v Londonu sestali spodnja in lordska zbornica na zaključni seji letošnjega zasedanja. Na dnevnem redu je bil vladni predlog

o uveljavljanju italijansko-angelskega sporazuma.

ki ga je ministrski predsednik Chamberlain stavil v obliki izjave. Dejstvo, da se je vlada za to odločila tako hitro, najbolj zgovorno dokazuje, da želi Chamberlain čimprej uveljaviti sporazum s Italijo in tako ulega-

š 360. številki odnesno da se jim bo prišlo v okoliš drugih zakonskih določbah.

V zastopstvu gospođa uradnega predstojnika I. Podkev prištev.

Gozdnik je zapihal: »Tako zdaj pa, veš!«

»V črnači je ustalo nekaj časa vse tiho in slišalo se je samo Petrovo zateglo sopenje. »Tako, to je torej tista adnota!«

»Da, adnota!«

»Pravi! Zda, bi, pa, še rad vedel, kaj je v njej napisano?«

»Gozdnik se je zaježil: »Ti tepeč! Saj sem ti vse oprašal! Ali nisi nič pazil?«

»O dobro sem pazil, pa bi, le imel rad, da bi mi župan, če ne malo razložil po slovensko.«

»Ljubi moj, to je lahko rečeno.«

Gozdnik se je pogledal v uradno uradnega odloka. Potem je obrnil list, da je pogledal še zadnjo stran. »Veš, prav, učen nisem, ampak pri poglavarstvu pravijo, da si neki Peter Zdarilek.«

»Tako? Seveda sem. To mislijo že prav.«

»In da s svojim pridigovanjem podpiruješ miroljubno kmetijsko prebivalstvo. Take reči pa paragrafi ne dovoljujejo.«

»Oh, je zajecjal Peter in čedalje bolj debelo gledal.

»Adnota, pravi tako, pa se ne da nič pomagati, kar je zapisano, je zapisano, Peter! To ostane v evidenci. Potem pravi še adnota, da moraš tako pridigovanje pustiti.«

»Oh! Na Petrovem bičem obrazu so zagoreli sledovi bunk in rdeč. »Oh!«

»Zapisano je! In če ne boš kljuna držal, ti bodo še poslali prejšnjice. Pa te bodo obdolžili

VAŠKI APOSTOL

VL. GANGHOR | UPR. PREDST. KR.

Ko je stopil v bolnikovo sobo, je Lizika, ki je pri oknu šivala, hitro vstala. »Dober večer, Gozdnik!« Miren glas, samo zelo utrujen. Menda je župana malo pomiril. »Bog ga daj, dekle,« je rekel. »Kaj? Neprespanske noči čutiš!«

Lizika je odkimala. »Dokler me bo Peter potreboval, bom že vzdržala.«

Iz temnega kota, kjer je stala postelja, so se pokazale bolnikove roke. »Toliko se mora dekle z menoj ubijati in toliko časa zapravi. Pa ji zmerom pravim —«

»Kar nič ne pravi!« Gozdnik je pomolil Petru uradni pismo pod nos. »Tu imaš zdaj svoje pridiganje!«

»Kaj imam?«

»Adnoto?« si dobil.

Ta nerazumljiva beseda in poleg nje še velika uradna listina s pečati in podpisi sta delovala na Petra kar porazno. S težavo se je dvignil. Glave že ni imel več zavezane, zato pa je bil njegov obraz ves marogast, zelen in sinji. Prestrašen je pogledal Gozdnika: »Kaj praviš, da sem dobil?«

»Adnoto.«

»Tako? Pa mi moraš najprej povedati, kaj je to.«

»Tako, boš zvedel.« Gozdnik se je obrnil k Liziki. »Dekle, zdaj pa moraš iti malo iz so-

be! Uradne reči so samo za moške.« Ko je še odhajala, si je Gozdnik slovesno natanknil naočnike. »Tako, zdaj pa poslušaj! Obdoba je dobila od glavarstva adnoto. Njegov glas se je izpremenil, kajti zdaj je moral zveneti »uradno.« »In ta adnota se glasi!« Odkakšjal se je, potem pa je začel hlastno brati. »Ker je pojek preiskave sodnega pristava Ljane Oblaka od tukajšnjega okrajnega sodišča glede pretepa, ki se je vršil v tamošnji občini 17. hujus anni currentis, jasno dokazal, da je neki Peter Zdarilek stanujoč in pristojen raynotam zadostno sumljiv, da pod kvárnim vplivom narobe razumljenih in slabo proučenih socialnih prevratnih misli peša tamošnje prebivalstvo s pridigovanjem na javnih krajih v nedobustni in event po § 311. številki kazenskega zakona kaznivi meri ter ima navado, ki se zdi okrainemu glavarstvu nevarna, da drugače mirno kmetijsko prebivalstvo draži k odporu in k obžalovanju vrednim izgledom, kakor je bil zgoraj omenjeni pretep 17. hujus anni currentis, ki ga je očitno on razvnel in povzročil, se zdi tuuradno primerno, da se da imenovanemu Petru Zdarileku, skozi županstvo, tamošnje občine, ad notam in na znanje, da ima, topogledno v bodoče iste zgoraj omenjene mirkaleče pridige in podnihovanje k izvsnemu redu škodljivim izgledom pustiti in da se bodo v bodoče vse od njegove strani nanovo izzване nerednosti kazensko zasledovale po

• Uradno opozorilo

ljevatj svojo politiko splošnega evropskega pomirjenja. Predlog je bil sprejet.

S kitajskih bojišč ni kaj posebnega. Zadnje dni se je

napredovanje japonskih čet pri Hankovu nadaljevalo.

Japonske čete so zdaj 40 km severozapadno od Jangcenga. Ob železniški progi Hankov—Kanton so dospele do Pusina. Kitajske čete so se v redu umaknile. Kljub umiku pa razpoloženje med Kitajci ni slabo. — Po vesti iz Tokia, je pod predsedstvom mikada vrhovni tajni svet sklenil, da ukine vse še obstoječe zveze med Japonsko in Društvom narodov.

V nedeljo so bile na Poljskem volitve v sejm (državni zbor) in senat, meseca decembra pa bodo občinske volitve. Značilno za notranje politične razmere na Poljskem pa je dejstvo, da

so se tri največje poljske opozicijske stranke čisto vzdržale volitev

in slično kakor leta 1935, tudi za te volitve razglasile »plebiscit molka«. Poljske opozicijske stranke smatrajo, da jim sedanji volilni zakon onemogoča, da bi pri volitvah pokazale svojo dejansko moč, ker se volilci ne morejo opredeliti za onega kandidata, ki bi ga sami želeli, marveč morajo glasovati za one kandidate, ki jih določi posebna volilna komisija.

Borbe na bojišču ob Ebru trajajo že od nedelje in so

po Francovih vesteh francovci dosegli znatne uspehe.

Republikanci so se morali umakniti z raznih postojank. Najhujše so bile borbe na bribovju Caballe. Posamezne postojanke na tem gorovju so ponovno menjale gospodarja.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: voli po 4.25 do 5.50, krave po 2.50 do 4.25, bikji po 4 do 4.50, junci 3.50 do 4.25, telice po 4.25 do 5.50 din. Konji so bili po 660 do 4.800, žrebeta 800 do 1750 din za glavo.

po paragrafu tri sto šestdeset izgreda in te lepo zaprli.

Z drhtečimi pestmi na robu postelje se je Peter sklanjal naprej. Ves zmeden, kakor bi gledal strahoten privid pred seboj, je strmel v župana »Gozdnik! To bo pa zmota! Kako more paragraf prepovedati krščansko ljubezen. Gozdnik, tega pa ne verujem! Tega adnota ne nore zahtevati!»

»Piše pa le tako!« Gozdnik je snel naočnike z nosa in pomolil list Petru. »Tu! Le pogledj dobro!»

Počasi je Peter prijel papir. Z rastočim strahom v očeh je opazoval debele napise nad uradnim pisanjem, potem pa se je zastrmel v stotine drobnih hudičkov, ki jih imenujejo črke in ki so se sukale pred njim v peklenškem plesu. Še bolj je pobledel, ko je videl uradni pečat, ki je bil za zadnjimi besedami, kakor pika za usodnim, neizpremenljivim prerokovanjem.

»Ali si videl?« je rekel župan in mu potegnil list iz pesti. Menda je opazil, da je pisanje grbastega apostola zelo zadelo. »Zdaj se pa potolaži, Peter! Paragraf je paragraf in tu se ne da nič pomagati. Zato si v božjem imenu zaveži svoj zaljubljeni kristjanski kljun! Samemu sebi boš s tem največ koristil, v fari pa bo zopet mir. Bodi pameten, Peter. Tako! Pa pozdravljen!« Gozdnik je zložil uradno pisanje in šel.

V Petrovih prsih je kar grmelo. »Tako hudobni so ti ljudje! In ker sem jih hotel popraviti, so me skoraj ubili! Zdaj sem pa j z lump, in mene, mene bodo s paragrafi!« Omahnil je nazaj na blazino, kakor bi mu bil kdo s palico prelemil hrbtenico. Tako ga je dobila Lizika.

SVINJE. Na ptujskem sejmu so se trgovali prasci, od 6 do 12 tednov stari, po 80 do 165 din, pršutarji po 7.25 do 8, debele svinje 8.25 do 8.50, plemenske po 7 do 7.25 din za kg žive teže.

PAPIR. V Murski Soboti se je trgoval po 55, v Ljutomeru po isti ceni, v Mariboru pa celo po 65 do 100 din za 100 kg.

VINO. V ljutomerskem okolišu se navadno mešano vino pri vinogradnikih trguje po 5, finejše, sortirano po 7, vinski mošt iz mešanih vrst po 4 in vinski mošt iz kvalitetnih vrst po 5 din za liter.

SADJE. V Ljutomeru so bila jabolka po 150 do 300, v Murski Soboti pa po 120 do 250 dni za 100 kg po kakovosti

KRMA. V Murski Soboti so prodajali seno po 45, slamo po 25, v Ljutomeru pa seno po 35 in slamo po 25 dni za 100 kg

SIROVE KOŽE. V Kranju so se trgovale: goveje po 9 do 11, telečje po 11, svinjske po 5 do 8 din kg.

VOLNA. V Kranju je bila oprana po 34 do 36, neoprana pa po 24 do 26 din kg.

MED. Čisti med se trguje povprečno med 20 in 30 din kg. V Kranju mu je cena med 22 in 24 din.

Sejmi

14. novembra: Radeče pri Zidanem mostu, Šmartno pri Litiji;

15. novembra: Grahovo, Poljčane, Vransko, Metlika;

16. novembra: Bogojina;

19. novembra: Ljubno ob Savinji, Podsreda, Raka, Slovenj Gradec, Sv. Jurij ob južni železnici.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 8. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.91 do 24.06 din;

1 nemško marko za 17.59 do 17.72 din;

1 angleški funt za 208.96 do 211.02 din;

1 Ameriški dolar za 43.62 do 43.99 din;

100 francoskih frankov za 116.74 do 118.18 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za 150.69 do 151.79 dinarjev;

100 italijanskih lir za 230.45 do 233.53 din;

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 475 do 475.25 din. Nemški klirinški čeki so bili v Ljubljani po 14.30 din.

Drobne vesti

— Premogovnik Peklenico je kupila Mariborska mestna hranilnica. Mestna hranilnica v Mariboru je bila močno zainteresirana pri

usodi premogovnika Peklenice v Medmurju, ki je eden največjih premogovnikov savske banovine. Svoječasno je mariborska Mestna hranilnica rudniku, ki je bil takrat last Karla Vargazona, posodila večjo vsoto denarja. Leta 1932. je rudnik prišel v konkurz, a ne zaradi tega, ker da bi bil rudnik nedobičkonosen, marveč zato, ker je lastnik imel obveznosti do drugih podjetij. Ta konkurz se je zaradi mnogih prizivov vlek el vse do letošnjega leta, ko je bila pred časom razpisana dražba, ki se je izvršila te dni v Murskem Središču. Mariborska Mestna hranilnica je rudnik izdružila za štiri milijone dinarjev. Hranilnica bo dala rudnik menda v zakup. Rudnik je precejšnje vrednosti, ker so na madžarski strani prav blizu velika ležišča nafte, a po sodbi strokovnjakov še večja na naši strani v bližini rudnika.

D O P I S I

GENTEROVCI (Smrtna kosa). Po daljši boleznj je smrt prestrigla nit življenja učenki II. razreda meščanske šole Emiliji Herzenjevi, hčerki uglednega posestnika in gostilničarja v Genterovcih. Množica sočustvojočih je na dan pogreba spremila nepozabno k večnemu počitku na tamošnje pokopališče. Tam sniva svoj večni sen pod cvetjem, s katerim so pokrili njeno zadnje domovanje. Njim, ki jim je zadala neizprosna usoda tako krut udarec, pa bodi v tolažbo, da globoko in iskreno sočustvujejo z njimi vsi, ki so blago pokojnico poznali.

Domače novosti

♦ **Sestavljanje kandidatnih list.** Vse politične skupine, ki bodo sodelovale pri decembrskih volitvah, so zaposlene s pripravami za sestavljanje kandidatnih list. Vse vrhovne politične pisarne v Beogradu si prizadevajo, da čim prej zberejo vse sreske kandidatne liste in tako sestavijo državno kandidatno listo. Po zakonu o volitvah narodnih poslancev je treba vložiti državne kandidatne liste najkasneje 15 dni pred volitvami pri kasacijskem sodišču v Beogradu. Rok za vlaganje državnih kandidatnih list poteče torej 26. novembra.

Nastajal je lep in mil večer. Kdor ni videl drugega, kakor svetlo nebo, bi bil lahko verjel v pomlad. Celo kos se je oglašal. Sedel je v jablani na vrtu. Med zvižganjem je plahutal črni ptič, ki se mu je perje lesketalo v soncu, od veje do veje in začudeno opazoval konce poganjkov, kakor bi si bil mislil: kmašu bodo cveteli, potem pa bo mastnih čmrljev kar preveč!

Toda vsa lepota, ki je bila že v zraku, je le počasi legla v premražena tla. Res so bili v dolini travniki že rešeni snega, toda bili so še medli, rjavi, in edino znamenje njihovega prebujenja so bili krsti, ki so že začeli riti po globinah. V kotanjah in soteskah so ležali še povsod ostanki snežne odeje, prav tako pa tudi na vseh severnih pobočjih, kamor sonce ni moglo poslati svojih toplih žarkov. Vendar pa je vse kazalo, da belini ni več usojeno dolgo življenje.

Preden je zemlja prav začutila pomlad, so jo že zaslutila živa bitja. Golobi so se neutrudno izpreletavali, senice niso vzdržale na mestu, po vseh dvoriščih so se oglašali petelini in živina je silila iz hlevov, kakor bi se bila že naveličala svoje dolge ječe.

Tudi Gozdnikov pastir, ki je hitel z zajetnim vrčem po pijačo, je menda duhal pomlad. Sukal je vrč in požvižgaval. Da bi svoj izprehod podaljšal, jo je zavil okoli župnišča. Tam je nekaj časa stal, da je gledal zidarjevega pomočnika, ki je tlakoval prostor pred pragom s kamni v čudni obliki križa.

Na eno izmed oken, ki so vsa imela lepa nova stekla, se je opiral župnik. Dolga pipa mu je mahal iz ust. Smehljaj se je, kakor bi bil s posebnim veseljem gledal delo pred hišo.

»Peter? Kaj pa je?«

»Tista dva! Tako smešna sta!«

»Kdo?«

»Paragraf in tista druga, — tista adnota. No, prava strica sta to! Clovek se mora smejati!« Zarezal se je.

Lizika mu je položila roko na čelo, ker je mislila, da govori v vročici: »Ali naj ti dam obkladek?«

»Ah, ne!« Globoko je zasopel. »Saj nimam mrzlice. Ta dva sta me dovolj ohladila...«

»Peter, saj je bil samo Gozdnik pri tebi! Zdaj sem pa jaz tu!«

Prisrčen zvok teh besed ga je menda pomiril. Pritisnil je njeno roko na svoja prsa in jo pobožal. »Ti nisi paragraf, pa adnota tudi ne! Tvoja mati tudi ni. In moj Janez. Gospod župnik je tudi eden izmed dobrih. Toda ljudje!« Njegov utrujeni glas se je zopet razvnel. »Sami paragrafi proti ljubezni so! Noge in pesti imajo, veš, pa železne boksarje in nabrušene nože! Taki morajo biti in nihče jih ne popravi, ko jih je ljubi bog naredil —« Beseda mu je zastala na jeziku, kakor bi se bil Peter ustrašil svoje lastne modrosti. Prijel se je za vrat, kakor clovek, ki ga duši, »Otrok, odpri mi okno! Da bom videl košček neba!«

V tesnobnem strahu za bolnika je dekle hitro odprlo okence. V štirioglati lini se je tedaj prikazal drobec sinjega neba, ves zlat od zahajajočega sonca. Peter se je sklonil naprej. Njegov iskreči se pogled se je priklenil tja gor, in ko so mu po sinjem, zelenem, zabuhlem obrazu polzele solze, je začel globoko sopsti, kakor bi bil hotel vsrkati vase ves ta smehljajoči se lesket neba, njegovo čisto luč in njegovo toploto.

* **Vodnikova družba** bo letos izdala povest »Večne vezi« izpod peresa znanega slovenskega pisatelja dr. Iva Šorlija. V tej svoji najnovejši povesti je zajel pisatelj vprašanje slovenskega vojnega begunca. Podal nam je živo sliko beguncev — Slovencev, ki so leta 1918. s težkim srcem zapustili svojo rodno zemljo ter bežali. Povest je pisana izredno spretno in zajemljivo. Vodnikova družba prav vlijudno vabi čitatelje »Domovine« v krog Vodnikovcev. Prijave sprejemajo poverjeniki in družbena pisarna v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. Članarina znaša 20 din. Za ta denar dobite štiri knjige, med njimi **Vodnikovo pratiko.**

* **Opozicijska kandidatura za celjski srez.** Te dni je bila v Celju seja sreskega odbora JNS za celjski srez. Za kandidata je bil postavljen dosedanji narodni poslanec Ivan Prekoršek. Predsedstvo sreske organizacije je bilo pooblaščenno, da v sporazumu s soedlujočimi opozicijskimi skupinami določi namestnika.

* **Poverjenikom (-cam) Vodnikove družbe.** Vse poverjenike (-ice), ki še niso poslali nabitralnih pol, prav vlijudno prosi Vodnikova družba, naj jih čimprej pošljejo, da bo mogla družbena pisarna pripraviti vse potrebno za razpošiljatev letošnjih družbenih knjig. **Razpošiljanje knjig se začne 20. t. m.**

* **Socialistične kandidature v Sloveniji.** Mariborska »Delavska politika« poroča, da sta bili te dni sreski konferenci socialističnih zapornikov za laški srez v Trbovljah in za dravogradski srez v Prevaljah. Sklenjeno je bilo, da bošta na listi dr. Mačka kandidirala za dravogradski srez novinarka Franca Eržena iz Maribora, za laški srez pa Josip Petejan, tudi iz Maribora. Petejanov namestnik bo Filip Murn. Erženov pa Anton Raušer.

* **Opozicijski kandidature v gornjegrajskem srezu.** Na skupni opozicijski listi za srez Gornji grad je kandidat Franc Selinšek, posestnik iz Mozirja, namestnik pa Ferdinand Remic, trgovec v Smartnem ob Dretih. Poleg njih bo kandidiral na listi dr. Mačka tudi namestnik dosedanjšega poslanca Franjo Pačep, posestnik na Ljubnem.

* **Žganje in poštenost.** Nedavno smo v »Domovini« povzeli članek o krvavih posledicah zakotne žganjekuhe iz zdravstvenega časnika »Zdravja«. »Slovenski gospodar« pa je to kost farizejsko popadel in jo že v dveh številkah obdelal. Ker smo že v zadnji številki povedali svoje mnenje, ga ne bomo ponavljali. Naglasiti moramo le obžalovanje,

da sprico naših malenkostnih slovenskih razmer ni mogoče pri nas pošteno načeti niti takšnega vprašanja, kakor je alkoholizem, to strašno zlo našega naroda. Na zadnja zavijanja »Slovenskega gospodarja« imamo samo še en odgovor: Gabi se nam, da bi še nadalje resno odgovarjali na tako neresna podtikanja okoli tako žalostnega vprašanja.

* **Še nekaj izvodov romana »Dva človeka« je v zalogi.** Nabavite si lepo knjigo po znatno znižani ceni. Mehko vezana stanje samo 16 din (namesto 24 din), v platno vezana pa 24 din (namesto 34 din). Naročite se kar z dopisnico na uredništvo »Domovine«, Knafljeva ul. 5, Ljubljana. Na naročilo Vam pošljemo položnico in ko prejmemo denar, se knjiga takoj odpošlje. Ne zamudite priložnosti!

* **Slinavka in parkljevka se je pojavila v Pristavi, Stari vasi in Štrigovi.** Na Moti pa se je že toliko razširila, da boleha za to kužno boleznijo zdaj okoli 100 glav živine.

* **Terpentinovo milo »Oven«** sestoji iz najboljših sirovin in je izdelek najstarejše domače tovarne mila Fock v Kranju. Kupujte ta domači izdelek!

* **Gozdove sekajo pri nas neusmiljeno.** V Beogradu so zborovali te dni gozdarski zvaniki, ki jih je v naši državi okrog 4000. V imenu Jugoslovenskega gozdarskega združenja je govoril šef odseka za osebje v ministrstvu za gozdove in rudnike Bora Nikolič in opozarjal na ogromno škodo zaradi neurejenega sekanja gozdov. Če pojde tako naprej, bomo ostali v 20 do 30 letih brez večjih gozdov.

* **Smrt pod vlakom.** Ko je hotel prekoračiti železniško progo, je prišel pod vlak Josip Kumar iz Ločnika. Ne ve se, ali je napravil samomor, ali pa se je zgodila nesreča.

* **Smrtna nesreča zaradi stare granate.** Žrtev neprevidnosti je postal Marij Jug iz Bukovice. Ko je hotel granato odkopati, se je razpočila in ga smrtno nevarno ranila.

* **Električni tok je ubil pastirja.** V Velikih Pečah pri St. Vidu na Dolenjskem je splezal 13-letni pastir Grm Ivan na drog daljnovođa. Dotaknil se je žice in padel mrtev na tla.

* **Smrtna žrtev napada.** 18letnega posestnikovega sina Petra Tepeha iz Spodnjega Dupleka so napadli iz zasede neznani napadci in ga s koli pobili na tla, kjer je nesrečni Tepeh obležal v nezavesti. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je izdihnil. Orožniki iščejo zločinca Tepeha je bil miren fant in je

njegova fragična smrt zbudila toplo sočutje vse okolice.

* **Ogenj pri Celju.** V ponedeljek zvečer je na kozolcu očetov lazaristov za Jožefovim hribom v Celju nastal ogenj, ki je kmalu zajel ves kozolec. Celjski gasilci so ogenj omejili.

* **Viničarija v plamenih.** Pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah je uničil ogenj viničarijo, gospodarsko poslopje in stiskalnico posestnice Rožkarjeve. Ogenj je najbrž podtaknila zlobna roka.

* **Nesreča na železniškem križišču pri Kamniku.** Kamniški posestnik Tine Grkman se je odpravil z enovpreznim vozom v gozd po drva. Peljal se je po poti za Fajdivovo gostilno. Sedel je na praznem vozu tako, da je bil s telesom obrnjen proti Podgorju. Slišal je kratak rezek pisk za hrbtom, pa ni mislil, da je to znak vlaka. Ko se je v naglici obrnil, je opazil, da se vagoni bližajo že njegovemu vozu. Skočil je z voza in skušal s krikom opozoriti osebje vlaka, da bi ustavilo vlak pa je bilo že prepozno. Zaradi silnega sunka se je voz prelomil in je samo zadnji del voza še vlekl lokomotiva s seboj, ter ga naposled sunila v jarek ob tiru. Konj je kljub visoki starosti planil pokoncu. Odnesel je malenkostno prasko, njegov gospodar pa je na srečo ostal nepoškodovan.

* **Velik požar v Dugi Resi.** V nedeljo popoldne je nastal v veliki tvornici prediva in tkanin v Dugi Resi ogenj, ki se je silno naglo širil ter v kratkem času zajel vso tvornico in velika skladišča bombaža. Ker je delo zaradi nedelje počivalo, so ogenj opazili šele tedaj, ko je bil večji del skladišča že v plamenih. Domači gasilci so bili sicer takoj na mestu, vendar pa niso mogli obvladati požara. Ravnateljstvo je zaradi tega telefonično zaprosilo za pomoč gasilce iz Karlovca, ki so šli takoj na pot. Skoda je velikanska.

* **Samomor.** Pri Slamiču v Ljubljani je bil uslužben kot mesarski pomočnik 31letni France Javornik iz Velike Loke pri Višnji gori. Fant je bil zelo delaven in pošten. Pred dvema letoma se je seznanil z nekim dekletom, s katerim se je hotel poročiti, a so njeni starši baje temu nasprotovali. V obupu se je mladenka zastropila. Od tistega dne je bil pa France ves izpremenjen. Izogibal se je družbe, postal je tih ni mrk. Kupil si je samokres in te dni se je ustrelil v glavo. Prepeljan v bolnišnico, je izdihnil.

* **Ekspres je povozil železničarja.** Železniški delavci ljubljanske progovne sekcije so

Nekaj kamnov je še ležalo na tleh, križ pa je bil že narejen. Bil je enako dolgo in širok. »Zdaj bo pa dobro, kaj, gospod župnik?« je vprašal pomočnik.

»Se ne! Pa križ malo podaljšaj! Kamne moraš vse do zadnjega porabiti!« Ta »zadnji« kamen je bil velik kakor majhen hlebec, ko ga je pomočnik vzel v roko, se je čudno skremžil. »Ti?« je vprašal gospod Felician in se posmejal. »Ali ga morda poznaš?«

»Jaz?« Fant je mirno pogledal kvišku. »Kamnov je dovolj in drug drugemu so podobni.«

»Tako? Tako? No, le trdno ga zabij!« Tedaj je gospod Felician opazil Gozdnikovega pastirja pred hišo. »Hej, fant! Kako je Petru?«

»Dobro. Drugi teden bo že spet štruktije jedel.«

»Hvala bogu! No, reci mi, da ga lepo pozdravljam!«

»Bom!«

Pastir je spet zamahnil z vrčem in odhitel dalje. V gostilni se je morda menda natakariča zelo zanimati za zdravje »grbaste« apostola, kajti precej časa je poteklo, da je fant stopil s polnim vrčem spet čez prag. Tu ga je srečal mladi Gozdnik. Pastir ga je presenečen pogledal in ga je kar pozabil pozdraviti.

Kakor drvar je bil Janez, kakor človek, ki ima dosti dela in malo kruha. Pri napornem delu se mu je obleka pomazala in pomečkala, roke pa je imel trde in težke, vse razpraskanke od vej. Nekoliko sklonjeno je hodil. V obraz je bil spehan in poznali so se mu sledovi utrujenosti. Ali je imel v gozdovih slabo ležišče, da se ni mogel nikoli dovolj naspiti? Pod očmi je imel črne kolobarje, oči

pa so mu nemirno švigale, kako, v mrzlici. Skoraj tako, kakor bi se bil nečesa bal. Na vse strani je pogledal, preden je vprašal fanta: »Kako je doma? Ali se bo Peter kmalu izmazal?«

»O, njemu gre pa dobro. On je v takšnem varstvu, da si boljšega ne more misliti.«

Tako? Tako? Janez je zaskrbljeno pogledal proti domači hiši.

»Da, kajžaričina punca pazi nanj noč in dan. Toda čarovnica — Preplašen je fant odskočil, ker je videl, kako je Janezu zadrževala roka. »Pusti me vendar, da odgovorim!« je dodal v oprezni daljavi. »Hotel sem reči, da čarovnica ni. Drugače bi bila že davno začarala Petra, da bi ozdravel in da bi se lahko vsaj naspala. Saj se ji oči od zapanosti kar same zapirajo.«

Pastir se je Janezove nemirne roke manj prestrašil, kakor Janez teh fantovih besed. »Kaj? Se zmerom je dekleta v hiši? In v se noči? Človek bi iz kože skočil!«

»Saj pravi gospodar vsak dan in Peter sam tudi, naj bi se punca odpravila. Pa noč! Samo zvečer gre večsah za kakšne pol ure domov.«

»Ko se stemni? Tako?« Janez je pogledal pod svetlo nebo. »No, pa pojdem zdaj na kozarec!« Zavil je proti gostilni.

»Ti« je zaklical fant za njim. »Večerjo boš zamudil.«

»Nisem lačen. Samo žejen.«

»Saj nesem vino domov.«

Janez pa tega migljaja, ki naj bi ga bil odvrnil od gostilne, ni poslušal, ampak je šel dalje svojo pot. Ker so ob tej uri sedeli vsi kmetje pri večerji, je bila krčma prazna. Ko mu je natakariča prinesla vino, je izpil ko-

zarec na dušek. Tako redkemu gostu, kakor je bil Gozdnikov Janez, je treba v gostilni izkazati vso čast. Zato si je natakariča s predpasnikom obrisala gole lahti sedla njemu nasproti in se začela z njim pogovarjati. Bila je še mlada in prijetne zunanosti, toda počez čez čelo je imela že gubo in v kotih ustnic tiste trde črte, ki jih zarezajo v mlade obraze prežgodnje življenjske skušnjave. Klepetala je o Petru, o Kajžarici in »neumnem gobeždanju« po vasi, o pretepu prejšnje nedelje, o »gospodu žandarju«, in o preiskovalnem sodniku. Iz tega se je prav oprezno ponorčevala. »Ko je prišel, se je delal tako, kakor bi bil lahko še krte iz lukenj izbežal. Po dveh dneh pa je šel z dolgim nosom v mesto.« Janez, je menda vse to samo napol poslušal. »Tako? Tako?« Nič drugega ni rekel. Zmerom je gledal skozi odprto okno pod nebo, ki se je že stemnilo.

»Tudi mene je zaslislal zaradi oken, ki so jih v župnišču razbili.«

»Okna?« Ko je Janez slišal zgodbo o dogodku v župnišču, je jezen potisnil kozarec od sebe. »Fej, da jih le sram ni! Take bi pa jaz zaprl za kakšen teden!«

»Zabavljajo čez to vsi,« je odgovorila natakariča, »najbolj pa tisti, ki so bili sami zraven. In če bi bil sodnik mene poslušal, bi se bilo drugače končalo.« Potem je drobno pogledala in se jedko zasmejala. »Toda tvoja Julka! Nanjo si lahko ponosen!«

Mlademu Gozdniku se je zdela zveza med Julke in razbitimi okni nekam čudna. Namršil je obrvi in razdražen vprašal: »Jaz sam že vem, kaj imam. In ponosen sem nanjo!« Udaril je po mizi. »Takšne, kakor je Julka, ni več na vasi!« Dalje prihodnjic.

pod vodstvom deseterja Ivana Makovca popravljali progo od Ljubljane do Brezovice. Te dni so bili zaposleni na Viču. Ko je zjutraj z ljubljanske glavne postaje odpeljal ekspresni vlak v smeri proti Rakéku, je vlakovodja dal predpisani znak, da se delavci umaknejo s proge. Vsi so se umaknili. Te deseter Makovec je bil nekoliko nepreviden in ga je železno stopnišče zagrabilo. Pri tem je Makovec dobil udarec na desno stran senc, tako da mu je bila prebita lobanja. Reševalna postaja je Makovca z avtom naglo prepeljala v splošno bolnišnico, kjer je izdihnil.

* **Smrtna nesreča.** Pred mesecem dni se je na Gallusovem nabrežju v Ljubljani zgodila huda nesreča. Z drvmi naložen voz je pritisnil gospodinjsko pomočnico Julko Funkljevo ob zid poštne direkcije, da je dobila hude postranje poškodbe. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico, kjer so se zdravniki zelo zavzeli za nesrečnico, toda pomagati ji niso mogli. Po skoro enomesečnem trpljenju je nesrečnica umrla.

* **Požar je uničil veliko žago.** Nedavno ponoči je na žagi lesnega veletrogovca Avgusta Löschnigga pri Sv. Lovrencu na Pohorju nastal požar, ki se je razširil na skladišča, kjer so bile nakopičene velike zaloge lesa in že izgotovljenih zabojev za sadje. Na kraj požara so prihiteli domači gasilci od Sv. Lovrenca, za njimi pa mariborski Res sreča je bila, da je bil blizu potok, iz katerega so črpali vodo in tako preprečili še večjo nesrečo. Žaga stoji v tako zvani Kurji vasi pod cesto pri Devici Mariji v Pušcavi. Na pomoč so prišli tudi gasilci iz Selnice, Studencev in Ruš, ki pa jim ni bilo treba več gasiti, ker je bil ogenj že pogašen.

* **Posestnik je skočil z voza v drveč avto.** Pred kratkim zvečer se je blizu Sv. Benedikta v Slov. goricah zgodila huda nesreča. 35letni posestnik Jakob Mlinarič iz Ločkega vrha se je z vozom, naloženim s sadjem, peljal v Maribor na trg. Ko se je zvečer vozil proti domu, je v bližini Sv. Benedikta opazil avto. Ker so njegovi konji plašljivi, je skočil z voza, da bi jih pomiril. V tistem trenutku pa je mimo privozil tovorni avto in Mlinarič je z vso silo zadel vanj. Spravili so ga na dom in poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz v bolnišnico. Poklicali so mariborske reševalce, ko so ti prispeli na Mlinaričev dom, je bil poškodovanec že mrtev.

* **Deset dni je visel.** Posestnik Ivan Lebar iz Jedlovnika pri Sv. Juriju ob Pesnici je prijavil orožnikom da je njegova viničarka

na podstrešju našla obešenega svojega moža, 44letnega Franca Mojžesa. Desna stran obraza je bila od miši in podgan že obžrta. Viničarka je izpovedala, da je njen mož že 23. oktobra odšel od doma. Mislija je, da se je napotil iskat novo službo, ker mu je doseđanji gospodar Lebar odpovedal delo. Mojžes je svoji ženi že prej večkrat pravil, da si bo vzel življenje. Prestal je hudo operacijo in bil še vedno bolan. Mislijo, da se je Mojžes obesil tisti dan, ko je rekel, da pojde z doma.

* **Požar v Leskovcu.** Nedavno noč je nastal požar v Leskovcu v hiši, kjer je stanoval tešar Ivan Znidaršič s svojo družino. Iz goreče hiše so rešili skoro vse pohištvo in ostale nepremičnine. Gasilci so ogenj omejili. Hišo in šupo je pa požar uničil. Lastnik hiše Vinko Pogačnik biva že mnogo let v Ameriki.

* **Samotna domačija z mlinom žrtev ognja.** V samotnem naselju Reki-Gozdu v litjskem srezu je nedavno sredi noči začel greti hlev posestnika Jožeta Brčona. Obupno mukanje krave in kruljenje svinj je prebudilo spečo družino. Bil je poslednji trenutek. Gorela jim je že streha nad glavo. Za silo oblečeni so poskakali iz hiše in hiteli reševati, kar jim je v naglici prišlo pod roko. Gospodar je skočil v hlev, odpel kravu in pa svinje izpustil. Pri reševanju se je močno opekel. Nihče od sosedov ni prišel na pomoč, saj pa tudi nihče ni opazil sredi noči, kaj se je godilo v samotnem kottičku ob potoku. Šele naslednj dan, ko so prišli Brčonovi sami potožit, kaj jih je doletelo, so jih sosedge za silo oblekli. Brčonovi so potrebni nujne pomoči. Vso domačijo z mlinom so imeli zavarovano za en sam tisočak, a ogenj jim je napravil za 50.000 din škodo.

* **Usoden skok iz napačnega vlaka.** V nedavni noči se je pripetila na železniški postaji v Žirovnici strašna nesreča. V Žirovnici se križa gorenjski vlak, ki prihaja iz Ljubljane, s turističkim vlakom, ki vozi z Gorenjske v Ljubljano. V Žirovnici je čakala

na vlak večja skupina ljudi, med njimi je bil tudi 22letni Turkar. Sirotnak je po zmoti skočil v napačni vlak. Ko je to spoznal, je skočil iz vlaka. Nesreča pa je hotela, da je padel naravnost pod kolesa lokomotive, ki je nesrečnega mladeniča prerezala na dvoje, da je bil v kratkih trenutkih mrtev.

* **Kozolec je zgorel.** Nedavno se je vnel na Polzehi s senom napolnjen kozolec župana Turnška. Kozolec je pogorel do tal. Gasilec in domačinom se je posrečilo rešiti sosedna poslopja.

* **Otroci so zažgali.** V Mežici je začelo goriti gospodarsko poslopje rudarja Urha Šipka. Gasilec in domačinom se je posrečilo ogenj omejiti. Preiskava je dognala, da so domači otroci z vžgalicami v gospodarskem poslopiju zanetili seno.

* **Požar v Radečah.** V petek ponoči sta zgorela gospodarsko poslopje in kozolec posestnika in Piatnikovega tvorniškega delavca Kmečiča Ferdinanda. Kako je nastal požar, še ne ve.

* **Smrten padec z drugega nadstropja.** 80letni Anton Bren, bivši krojaški mojster v Litiji, ki živi pri sinu v Trbovljah, je na vse svete prišel v Litijo obiskat grob svoje žene. Prisostvoval je na litjskem pokopališču cerkvenim obredom, nato pa je s svojim sinom v gostilni počakal večerni vlak, s katerim se je sin odpeljal v Trbovlje, oče pa je šel prenočit k Lundrovim na Stavbe. Postlali so mu v kuhinji, ki je bila zakurjena. Najbrž je očetu Brenu postalo prevročje, pa je odprl okno in v nepoznanju prostora padel skozi okno. Šele drugi dan, ko je Lundrova žena prišla v kuhinjo in videla prazno posteljo, okno pa odprto, je opazila nesrečo. Bren je bil že mrtev. Pokopali so ga na litjskem pokopališču poleg njegove žene.

* **Ogenj uničil gospodarsko poslopje.** Na Drvanji pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah je zgorelo ponoči viničarsko gospodarsko poslopje s stiskalnico, last posestnice Roškarjeve. Ogenj je bil menda podtaknjen.

* **Smrtna nesreča na postaji v Ljutomeru.** Nedavno zvečer, ko je prihajal na postajo v Ljutomeru večerni vlak je hotel viničar iz Hermancev Matija Vogrinec s kolesom še v zadnjem trenutku čez železniški tir. Ker pa je svojo pot slabo preračunal, ga je na tiru dohitela lokomotiva in ga podrla. Zdrobila mu je noge in prerezala trup, da je takoj izdihnil. Pokojni Vogrinec je bil viničar g. Kovarčiča s Cvena. Štel je 35 let. Zapušča ženo in pet nenreskrbljenih otrok.

Po Hirschevi — J. M.:

V valovih grajskega jezera

Roman

Vse je kazalo, da je voda, ki je bila malo prej zaradi naliva nekoliko narasla, metala in treskala truplo nesrečne deklice po skalovju, ki ga je struga potoka. Gozdnice polna. Delavci so truplo pokrili in eden izmed njih je šel najdbo javit v Gozdnik. Nato so, kakor jim je naročil Košutnik, takoj poskrbeli za prevoz v Ljubljano, kjer se bo izvršilo raztelesenje in kjer so si Košutnikovi dali pred kratkim zgraditi rodbinsko grobnico.

Košutnik je sedel s svojo ženo baš pri mali južini, ko je stopil domači strežnik v jedilnico in za hrbtno gospodinje dal gospodarju znak, naj pride ven. Košutnik je takoj vstal. Ko je zuna videl delavca, je hitro vprašal: »Ali ste jo našli?»

»Da, milostljivi gospod,« je odvrnil delavec in mu povedal v kakem stanju je bilo truplo. Ob delavčevem pripovedovanju je Košutnik močno obledel in ves se je začel tresti, tako da se je moral nasloniti na steno, sicer bi bil omahnil.

»Strašno, strašno,« je vzdihoval. »Tako je truplo razbito, da je ni mogoče več spoznati, ste rekli?«

»Da, da,« je odgovoril delavec. »Mislim, da bi je celo gospa Ogorelčeva, če bi še živela, ne prepoznala. Vendar pa je gotovo ona. Kdo naj bi bil sicer!«

»Prav imate. To je gotovo Verino truplo,«

je menil Košutnik. »Prav lepa hvala, da ste jo poiskali. Nagrado dobite takoj, ko si bom truplo ogledal.« Nato je naročil strežniku, naj pogosti delavca, sam pa je šel v svojo sobo, kamor si je dal prinesiti močnega vina. med tem, ko je ženi sporočil, da je za trenutek nujno zadržan.

Močno vino, ki ga je naglo izpil več kozarcev, je udušilo v Košutniku občutek slabosti. Vendar pa je bil čez pol ure, ko je spet prišel k ženi, še zmerom tako zelen, da se ga je žena kar ustrašila. »Kaj pa ti je, Alfonz?«, ga je vprašala. »Ali imaš kakšno sporočilo o Veri?«

Košutnik je sedel k njej, jo prijel za roke in rekel skoro šepetaje: »Vida, bodi močna, ne more mveč molčati: Veri so našli!«

»Kje?« je veselo vprašala. »Zakaj si mi rekel to tako žalostno? Saj sem vedela...«

»Ne, ne,« jo je naglo prekinil Košutnik, njeno truplo so dobili v Gozdnici.« Vida se je doslej neprestano otepala misli na Verino smrt. V teh mislih jo je podpiral tudi Košutnik, ki je bil po vrhu tega naročil služničadi, da je morala vse, kar se je ticalo Vere, skrivati pred svojo gospodinjo. Ker se je Vida že po naravi bala vseh nevšečnosti, tudi sama ni nikoli povpraševala po Veri. Na vprašanja obeh hčerkic po tetki Veri je odgovarjala, da je tetka za dalje časa odpotovala.

Tudi zdaj je bilo prvo, kar je Vida dejala na moževo sporočilo: »Saj ni res, saj ni mogoče!«

»Žal, je vse resnica,« je menil Košutnik. »Že več dni sem vedel, da je tako, a te nisem hotel prej obvestiti, dokler nismo z najdbo trupla dobili potrdilo tega žalostnega dejstva.«

Košutnik ji je nato poročal, da so jo že iskali v grajskem jezeru, kjer so našli samo uro. Zdaj pa da so jo našli v strugi potoka, kamor jo je voda zanesla.

Vida je med moževim pripovedovanjem ihte in lomeč roke tekala po sobi. »Uboga Vera, uboga Vera, nič več te, ne bom videla žive,« je vzdihovala. »Rada bi jo videla vsaj mrtvo. Kje je. Hočem jo videti!«

Košutnik je vstal in objel obupano ženo. »Nikar, nikar, pogled nanjo te bo preveč pretresel. Prepeljali so jo v Ljubljano. Takoj se odpeljem v Ljubljano. Zdaj je v mrtvašnici.«

»V mrtvašnici? To bi se ne smelo zgoditi. Njeno truplo nam morajo izročiti.«

»To ne gre tako lahko. Najprej se mora ugotoviti, da je res ona.«

»Kdo bi to laže dognal kakor mi! Peljem se s teboj.«

»Nikar, Vida...«

»Pojdem,« je rekla odločno in ni opazila, da ji Košutnik prav za prav ni resno branil. »No, pa pojdi,« ji je rekel naposled.

Strežniku pa je naročil: »Recite šoferju, da pripravi avto Popoldne po obedu se odpeljemo. Sobarica in vi tudi pojdete z nama.«

»Zakaj, Alfonz,« je vprašala Vida.

* **Tovorni avto je ubil uglednega gospodarja.** Usodna prometna nesreča se je pripetila na odseku Sv. Trojica—Sv. Benedikt. Posestnik Jakob Mlinarič, ki ima domačijo na Loškem vrhu pri Sv. Benediktu, je peljal na svojem kmečkem vozu jabolka na pesniško postajo. Zvečer sta se z 12 letnim sinom vračala na vozu domov. V bližini omenjenega odseka pa je Mlinarič opazil, da se bliža neki tovorni avto. Na avtomobilu so bili zaboji za jabolka. Ko se je tovorni avto približal Mlinaričevemu vozu, je Mlinarič odskočil, da prime konja za uздо. Nesrečno naključje pa je hotelo, da je tovorni avto prav v trenutku, ko je Mlinarič skočil z voza, privozil mimo. Stranska karserija tovornega vozila je nesrečnega Mlinariča zgrabila in ga pokopala pod seboj. Ves v krvi in nezavesten je Jakob Mlinarič obležal na cesti. Prenesli so ga v bližnjo hišo, kjer je umrl. Posestnik Jakob Mlinarič je bil znan kot skrben posestnik in dober družinski oče. Njegova nenadna smrt je zbudila po vsej okolici toplo sočutje s hudo prizadeto družino.

* **Napil se je in obesil.** V Dolnji Počehovi so Ogrizkovi kuhali žganje, ter se je 31letni hlapec Ivan Čop močno napil. Nato je šel v hlev in se tam obesil.

* **Pod vlak je šel.** V torek so našli na železniški progi za tramvajsko remizo v Ljubljani nezavestnega mladeniča, ki je imel odrezani pod kolenom obe nogi. Reševalci so nesrečenca z avtom odpeljali v bolnišnico, kjer je kmalu po prevozu umrl. Bil je 26letni kamnoseški pomočnik Franc Babnik, stanujoč v Šiški. Policija je uvedla preiskavo in ugotovila, da ne gre za nesrečo, temveč za samomor. Kaj ga je pognalo v obup, še ni ugotovljeno.

* **Neznano truplo so potengili iz Drave pri Budini.** Najbrž je to kak splavar, ki je po nesreči padel v Dravo in utonil.

* **Smrtna žrtev brezobzirnega kolesarja.** 55letna Jožefa Koleševa iz Prapretnega blizu Radeč se je vračala v nedeljo od maše domov. Pa ji je privozil nasproti z vso naglico neki kolesar in jo podrl na tla, da je dobila hude poškodbe. Po prvi pomoči so jo odvedli domov, kjer je kmalu izgubila zavest in umrla.

* **Ukradeni kolesi so našli.** Septembra je neznanec ukradel v Celju rudarju Perčiču Jakobu iz Tremerja kolo znamke »Kosmos«. To kolo so izsledili v Javorniku na Gorenjskem

in ga vrnil Perčiču. Prav tako se je našlo kolo delavca Janeza Tementa, kateremu je bilo ukradeno v Ptuj. Neznane je namreč shranil kolo v neki gostilni na Polulah pri Celju, kjer ga je pozabil in ga je gostilničar prijavil celjski policiji, ki je vrnila kolo Tementu.

* **Unučič še vedno straši.** Zloglasni potepuh Janez Unučič se je spet pojavil blizu Cerkelj na Dolenjskem. Te dni je vlomil v Drnovem pri Leskovcu v hišo posestnika Franca Veneta in si nabral velik plen. Unučič šteje 32 let. Rodil se je v Mörsu v Nemčiji, pristojen pa je v Velike Poljane pri Skocjanu.

* **S sekiro je ubil očeta.** Krvava družinska žaloigra se je odigrala v vasi Goriškem blizu Cakovca. 16-letni Franjo Lepovas je s sekiro ubil svojega očeta Ivana, ki je bil hud pijanec in je v pijanosti grdo ravnal z ženo in otroki.

* **Velik vlom.** V stanovanje posestnika Andreja Turšiča v Dolu pri Borovnici je bilo pred dnevi vlomljeno. Vlomilec je odnesel 10.000 din, usnat temnorjav suknič, pokromano uro, nekaj obleke, železno blagajno in škaflo, v kateri je bilo za 300 din drobiža. Kot vlomilca zasledujejo nekega vojaškega begunca, ki se skriva v okoliških gozdovih.

* **Vlom v bočko restavracijo.** Neznani vlomilec, ki je moral dobro poznati razmere, je te dni vdrl v restavracijo na Boču. Prebrskal je vse, a ni kaj posebnega našel. O vlomni obveščeni podružnica Slovenskega planinskega društva v Poljčanah je vest sporočila orožništvu, ki za vlomilcem pridno poizveduje. Ta vlom je potrdil mnenje, da mora biti bočka restavracija tudi pozimi oskrbovana, sicer jo bodo do pomladi čisto izropali.

* **Požigalca so odvedli v zapore.** Te dni so orožniki odpravili požigalca Franca Goleta iz Močilnega v novomeške zapore. Gole je zažgal leta 1933. svojo hišo, ki jo je imel zavarovano za 300.000 din, četudi ni bila vredna niti 100.000 din. Zločin je ostal dolgo let prikrit. Gole je prejel med tem 79.000 din zavarovalnine in je dobro živel. Prišel pa je navzkriž s svojim bratom, ki bi ga naj umoril neki moški. Ta pa načrta ni izvršil, marveč je o tem obvestil brata Jerneja, ki je nato razkrinjal brata Franca kot požigalca na Močilnem.

* **Pekovskemu mojstru je kradel moko.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča so se zagovarjali trije obtoženci, katere je obtožnica dolžila, da so pekovski-

barica je vsa tresoča se in z rokami zakrivaje oči šla z njo.

Vida se je kmalu opomogla, nato pa šla z možem in Rutarjem v Rutarjevo uradno sobo, kjer so zapisali njeno izjavo, da je najdena mrtva ženska res njena sestra Vera. Tudi sobarica, strežnik in šofer, ki so jim truplo pokazali, so prepoznali Vero. Čeprav se obraz ni razločno videl in od obleke ni ostalo na truplu nič drugega kakor nekaj cunj, se je vendar na laseh videlo, da je truplo res Verino. Dalje je izjavila sobarica, da je imela Vera obute prav takšne čevlje, kakršne ima mrlič, ko je usodnega dne šla na izprehod.

Tudi vrtnar in nekateri drugi ljudje, ki so poznali Vero in prišli truplo gledat, so izjavili, da gre res za nesrečno gospodično. Samo kuharica je menila, da je bila gospodična bolj vitka in lepše rasti, kakor kaže najdeno truplo.

Njen: trditvi pa niso posvečali posebne pozornosti.

Tudi Mirka Juga so privedli pred truplo. Jug je z vso odločnostjo pobijal mišljenje, da bi bila mrtva najdenka Vera. Drznil se je celo trditi, da so vsi, ki so v truplu prepoznali Vero, vede lagali ali pa so bili prevarani.

»Zakaj le?« ga je vprašal policijski nadzornik Mihon, ki ga je bil hkratu s preiskovalnim sodnikom Rutarjem spremljal k mrliču. Oba zastopnika postav sta si bila obetala, da bo pogled na strahotno zmrcvarjeno truplo omehčal Mirka. Toda nič tega se ni zgodilo.

Mirko je na vprašanje samo skomignil z ramami in pokazal na mrtvo dejal: »Po-

stava te nesrečnice niti od daleč ni podobna Verini postavi. Pa če bi ji bila tudi podobna, bi trdil, da Vera to ne more biti.«

»Zakaj ne?« sta vprašala nadzornik in sodnik hkratu.

»Ker živi.«

»Vi torej nekaj veste o njej?«

»Da.«

»Zakaj pa ste doslej trdili nasprotno?«

»Ker sem ji obljubil, da bom molčal, in ker sem mislil, da bi bilo zame in zanjo boljše, če bi nihče ne izvedel, kje je. Zdaj spoznavam, da ne smem dalje molčati. Ne smem dopustiti, da bi bila razglašena za mrtvo in da bi bila neka druga ženska pokopana namesto Vere. Vi me zadržujete, da ne morem k njej, ki zaman čaka name.«

»Vi nam hočete natveziti, da čaka gospodična vas?« je dejal preiskovalni sodnik z nejevernim obličjem, a Mihon je pripomnil:

»Ali se res ne bojite poleg svoje žrtve pripovedovati pravljico?«

»Ni to pravljica, temveč čista resnica.« je odvrnil Mirko. »A zgodba je dolga. Morda bi jo rajši poslušali v uradni sobi kakor pa tu v mrtvašnici?«

Oba gospoda sta pogledala drug drugega.

»Prav.« je rekel Rutar, »tako vas odvedemo v sobo za zasliševanje.«

7.

Spet je stal Mirko Jug nasproti preiskovalnemu sodniku, za katerim se je vsedel policijski nadzornik. Ob mizi si je napravil prostor zapisnikar, da bo zapisal vsako besedo, ki jo bo izpregovoril mladi visokošolec.

Kakor sicer so se vse tri uradne osebe premagovale, vendar se niso mogle čisto

ga mojstra Ivana Veršnika v Gustanju okradli za okoli 40 vreč moke. Jožef Horvat je decembra leta 1934. vstopil kot vajenec v službo pri pekovskem mojstru Ivanu Veršniku, za katerega je tudi raznašal pecivo. Tako je vozil kruh tudi trgovcu Francu Juričanu v Frani vasi. Nekoč pa je Juričan pekovskega vajenca pričel nagovarjati, naj se vendar malo pobriga tudi zase in naj si pomaga na ta način, da bo svojega mojstra malo oškodoval. Horvat se je na večkratna prigovarjanja vdal in tako sta se dogovorila, da bo Horvat Juričanu dobavljal pri mojstru Veršniku ukradeno moko po 2 din za kilogram. Nekaj časa je Horvat Juričanu sam dovažal moko, pozneje pa je za posel pridobil Jožefa Krivograda, ki je l. 1937. stopil kot hlapec v službo pri Šmidhoferju. Koliko moke je Horvat ukradel svojemu mojstru, je težko ugotoviti. Veršnik trdi, da mu je zmanjkalo 200 vreč moke. Obtoženi Horvat pa pravi, da je odnesel kvečjemu 42 vreč. Pri razpravi so bili obsojeni: Jožef Horvat na osem mesecev strogega zavora in povračilo škode v znesku 6375 din, Juričan na en mesec zavora in 900 din, poleg tega oba še na vzajemno plačanje 900 din. Juričanova je bila obsojena na 15 dni in 300 din pogojno na dve leti, proti Krivogradu pa je bilo postopanje izločeno, ker je pobežnil čez mejo.

* **Ukradeno uro je skrnil v samoveznici.** Zloglasni vlomilec Okorn je nedavno vlomil v stanovanje delavke Kraserjeve v Studenčih, kjer je med drugim odnesel tudi zlato žensko zapestno uro. Ta vlom je izvršil v družbi z brezposelnim pekovskim pomočnikom Jakobom Fišerjem, katerega je policija pred dnevi zaradi nekkih drugih pregreškov spravila v sodne zapore v Mariboru. Zdej so pri njem zavito v samoveznico, našli ukradeno uro.

* **Obsojena detomorilka.** Pred sodnikom poedincem mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjala 22letna služkinja Katarina Kokotova iz Stanovščaka, ker je usmrtila svojega nezakonskega otroka. Obtoženka je rodila pri svoji bivši delodajalki Angeli Ritonjevi v Stanovščaku nezakonskega otroka moškega spola. Tri dni ga je hranila s kravjim mlekom iz steklenice. Ko pa mu je usodnega dne spet dala piti, mu je vtila v usta preveč mleka, tako da otrok ni mogel več požirati in je mleko izvrget. Tedaj je vzela še neko cunjjo in z njo otroka čez usta in nos toliko časa tiščala dokler ni oasnila, da

je otrok nehal dihati. Obtoženka je dejanje priznala, zagovarjala pa se je, da je zločin storila iz obupa, ker ne ve, kdo je otrokov oče in ker ni vedela, kam bi šla z otrokom in kako bi se preživljala. Obsojena je bila na 4 mesece strogega zapora pogojno na tri leta.

* **Radji jabolka z nožem v roko.** Te dni sta se v Arnovih selih pri Brežicah zaradi jabolka sprla 12letni Strnad Ivan in njegova 14-letna sestra Terezija. Slednja je namreč dobila od očeta jabolko za popoldansko malo južino, med tem ko ga njen brat ni dobil za kazen, ker je žalil očeta. Ko je fant začutil to kazen in sta se roditelja odstranila, se je raztogotil in zahteval od sestre, naj mu izroči jabolko, sicer da jo bo pretepel. Nekaj časa sta se prerivala po kuhinji, ko pa se bratu le ni posrečilo ovladati močnejše sestre in ji vzeti jabolko, je ves togoten pograbil kuhinjski nož in z njim navalil na sestro. Razjarjeni otrok je prizadejal sestri poškodbo na desni roki, ki pa ni huda. Nadaljnje prelivanje krvi je preprečil oče, ki je fanta pošteno kaznoval. Hčerkico pa odpeljal v bolnišnico.

* **Obsojena izsiljevalka.** 38-letna delavka Ivana Ferenc, doma od Sv. Petra pri Mariboru, je pred meseci stopila v neko mariborsko trgovino kjer se ji je trgovec nekoliko preveč približal. Nekaj prijaznih besed je zadoščalo, da se je Ferencova čez nekaj dni spet pojavila v dotični trgovini. Zadeva se je spet ponovila, trgovec ji je nudil blago zastonj. Bog ve, kako dolgo bi to trajalo in kolikokrat bi delavka še grozila trgovcu, da bo vse izdala trgovčevi ženi, če bi se ne bil trgovec odločil ovaditi jo zaradi izsiljevanja. Nedavno je bila prva razprava proti Ferencovi, ki je zatrjevala, da se je z dotičnim trgovcem pobotala. Sledila je druga razprava, h kateri pa Ferencova ni prišla. Zato so jo prijeli orožniki doma na stanovanju ter jo privedli v mariborske sodne zapore, tako da se je Ivanka lahko odzvala vabilu k razpravi. Mali kazenski senat jo je obsodil zaradi izsiljevanja na osem mesecev strogega zapora ter na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo dveh let.

* **Vlom v trgovino.** V eni izmed zadnjih noči so neznanci vlomili v hišo trgovca in gostilničarja Blaža Matka v Dobrteši vasi pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Tatovi so odnesli razno žensko in moško perilo, več metrov flanela, rjavega klota in belega platna, več parov ženskih in moških nogavic, v

špecerijskem oddelku pa so se založili s salamo, sirom, milom, bomboni in čokolado. Iz gostilne so vzeli s seboj 10litrsko pletenko pelinkovca, nekaj cigaret, vžigalic, dopisnic, znamk in še nekaj gotovine.

Popotnikova torba

Pol vasi je zgorelo

Turjak, novembra.

V ponedeljek popoldne je nastal požar v vasi Laporju pri Turjaku. Goreti je začela slamnata streha hiše posestnika Alojza Mavca. V nekaj trenutkih je bila v plamenih vsa hiša. Ogenj pa je kmalu zajel tudi gospodarsko poslopje. Z Mavčeve hiše je ogenj prešel na sosedne zgradbe, ki so stale druga tik druge. Na nesrečo so bili ta čas doma samo otroci, med tem ko so bili odrasli zaposleni na polju ali v gozdu. Mnogo vaščanov je bilo tudi v Velikih Laščah, kjer je bil sejem. Stari ljudje in otroci si niso znali pomagati in se je ogenj nemoteno širil z zgradbe na zgradbo. Šele ko je bil v plamenih že velik del vasi, so prihiteli ljudje domov s polja in skušali rešiti, kar se je dalo. Pozneje so prihiteli tudi gasilci iz Škocijana, za njimi pa gasilci iz Velikih Lašč in Poničev. Gasilci so začeli brž gasiti, toda ogenj se je bil že tako razširil, da skoro niso vedeli, kje bi začeli.

Po daljšem trudu se jim je posrečilo odvrti ogenj od spodnjega dela vasi, med tem ko so hiše posestnikov Stefana Celnika, Marije Štrukljeve, Alojza Štruklja, Franca Zerneca in Alojzija Mavca pogorele. Poleg hiš so zgorela tem posestnikom tudi gospodarska poslopja. Posestnikoma Alojzu Grudnu in Janezu Perhaju pa sta postali žrtev ognja le gospodarski poslopji. Gasilci so delali vse popoldne in vso noč.

Za Laporjane pomeni ta požar strašen udarec, saj je zgorela skoro polovica vasi, ki šteje 11 hiš. Pogorelcem je ogenj uničil poleg poslopij tudi vsó opravo, obleko in pridelke ter osmodil nekaj živine, ki so jo vaščani še pravočasno spustili iz hlevov, da se ni zadušila.

V gorečo vas so že kmalu popoldne prihiteli orožniki s Turjaka in Velikih Lašč ter tudi sami pomagali gasiti in reševati živino

iz hlevov in blago iz gorečih hiš. Nekaterim posestnikom je poleg hišne oprave in življ zgorela tudi gotovina, krojaču Meglenu pa blago za 12 oblek.

Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno. Goreti je začelo v hiši posestnika Alojza Mavca. Domačini pripovedujejo, da je gospodinja podkurila kotel za svinje, nato pa je šla v gozd. Doma so ostali samo otroci, ki so se igrali z ognjem in tako povzročili nesrečo. Orožniki, ki so takoj uvedli preiskavo, pa trdijo, da se je vnela pri Mavčevih slamnata struna iz dimnika in da nesreče niso zakrivali otroci.

Pri reševanju raznega blaga iz goreče hiše se je hudo opekla posestnikova žena Klotilda Zernečeva. Plameni so jo obžgali po obrazu in po rokah. Gasilci so jo naložili na Pečnikarjev avtobus, ki vozi med Blokami in Ljubljano, ter jo prepeljali v bolnišnico.

Marenberg se bori za nov vodovod

Marenberg, v novembru.

Marenberški občinski vodovod, zgrajen leta 1908., že davno več ne ustreza potrebam. Ob deževnem vremenu še gre. Če pa je sušno vreme, vodovod ne daje dosti vode. Občinski odbor je že l. 1929. začel kopati vodnjak tik ob Dravi, iz katerega bi z električno črpalko dovajali vodo v precej oddaljeni rezervoar. Toda zavoljo škrljavca v zemlji niso prišli do vode. Nato se je občina obrnila na Higijenski zavod v Ljubljani za nasvet, in inž. Guzelj je leta 1932. napravil načrte za zajetje Navšnikovega izvirka pri Sv. Treh kraljih nad Marenbergom. Ko je bil proračun v letu 1933. gotov, se je najhujša žeja polegla, zakaj stroški so bili določeni na 350.000 din. Občinski odbor se je močno prizadeval najti za gradnjo potrebno gotovino. Bilo pa je prav v času najhujše denarne stiske in denarni zavodi niso imeli razpoložljive gotovine.

Vendar se zadeva ni več spravila z dnevnega reda. Posrečilo se je izposlovati od države 80.000 din, od dravske banovine pa 60 tisoč dni za naš vodovod. Cevi in drugo je že naročila banska uprava in jih imamo že pripravljene.

Brezposelni delavci so samo čakali na migljaj, da bodo lahko kopali vodi pot, sebi in družini pa zaslužili košček kruha za zimo.

skrivati napetosti spričo pričakovanih Jugovih izjav.

Mirko je bil bled in se je komaj držal ponkoncu. Stalno se je namreč upiral jetniški hrani, zato je bil zelo slab. Preiskovalni sodnik je to opazil in mu je dovolil, da je sedel. »Kaj nam boste torej povedali?« je začel preiskovalni sodnik Rutar.

Trajalo je nekaj minut, preden je prišel mladenič k sebi. V sobi je vladala svečana tišina, tako da se je brenčanje velike muhe slišalo ko močen šum.

»Govorite,« je izpodbudil Juga Rutar.

Mirko je začel najprej tiho in oklevaje. Čim dalje pa je govoril, tem živahnejši je postajal: »Vprašali ste me, gospod sodnik, ali sem bil zaročen z gospodično Ogorelčevo, ni jaz sem to potrdil. Pripominjam, da sva se ljubila izza otroških let, da sem zaradi nje dovršil gimnazijo in skoro bom končal visoko šolo. Zaročila sva se prejšnje poletje z vednostjo in blagoslovom njene pokojne matere.«

»O vajini zaroki pa ni nihče drugi ničesar vedel?« ga je prekinil sodnik. »Zakaj ste to skrivali?«

»Moram to res povedati?« je vprašal Mirko.

»Ranjka gospa Ogorelčeva se je bala protivljenja svojega zeta Košutnika in Verinega varuha višjega svetnika Lokana, ki sta imela načrt, da bi Veri poiskala boljšega ženina. Bil sem jima presiromašen.«

»Pri Verinih premoženjskih razmerah pač to ni moglo imeti posebne vloge,« je pripomnil Rutar.

Jug pa je živahno odvrnil: »Prav zaradi tega, ker je bogata, sem smatral za edino častno, da se poročim z njo šele, ko bom imel

lastne dohodke. Sklenili smo, da bi zaroko skrivali dve leti, to je do Verine polnoletnosti. Če bi bila z Vero slutila, da nama bo smrt tako hitro vzela najino zaščitnico blago Verino mater, bi bili morda drugače sklenili. Tako nama čas čakanja ni bil težaven. Ker nihče ni ničesar vedel, sva se lahko pristo gibal.«

»Ta čas čakanja ste si krajšali tudi na drug način,« mu je segel v besedo Rutar.

»Vse, kar so rekli Veri o meni, je sramotno obrekovanje!« je nadaljeval Mirko. »Tiste zagrebške ženske, s katero so me spravljali v zvezo, nisem nikdar poznal. Tistih pisem nisem jaz pisal.«

»Premislite, kaj trdite!« je vzkliknil Rutar. »Ali veste, koga dolžite krivega pričevanja? Dva ugledna moža: ravnatelj Košutnika in višjega svetnika Lokana.«

»Oba sta nasprotnika moje zveze z Vero,« je grenko rekel Mirko. »Morda sta mislila, da namen posvečute sredstva!«

»To je huda obdolžitev!«

»Pokažite mi pisma in dajte jih preiskati od strokovnjakov za pisavo.«

»Veste, da je to nemogoče, ker jih je gospodična Ogorelčeva sežgala.«

»Pa vsaj privedite k meni ženščino, ki se je prodala za orodje te spletke!«

»Ta želja vam bo morda izpolnjena prej kakor vam bo to všeč,« je menil Rutar. »Dokazi so menda morali biti dovolj prepričevalni, ker jim je gospodična Ogorelčeva verjela.«

»Da, spletko je bila zelo spretna in vražja, vredna kakšnega...« Mirko je požrl zadnjo besedo. »Uboga neizkušena Vera je šla v to past.«

»Mlado damo opisujejo splošno kot zelo razumno in preudarno. Sami ste rekli, kako velika ljubezen je bila med vama, zato je pač zelo čudno, da se vam je tako čisto odrekla. Pristala ni niti na to, da bi slišala vaše opravičilo.«

»Rekel sem že, da je bila ponaredba zelo spretno izvršena. Če Vera ni zaupala svojemu vsaku Košutniku, svojemu varuhu je verjela. Prav zaradi tega, ker je bila tako razumna in preudarna ter je mene iskreno ljubila, je tako ravnala. Prepričali so jo o moji krivdi in pisala mi je pismo, da je najina zaroka razdrta. Vem, da me je kljub temu ljubila, toda prepričana o moji krivdi tega ni smela pokazati. Ni hotela z menoj govoriti, ni me hotela videti.«

»Kakor kaže, ste zelo dobro poučeni o značaju mlade dame, ker ga tako nazorno obravnavate,« je posmehljivo rekel Rutar.

»To ni čudno, gospod sodnik, ker se poznavam in ljubiva že toliko let. Sicer pa mi je o omenjeni spletki sama govorila.«

»Kdaj pa je bilo to?«

»Tisti dan, ko so jo pogrešili.«

»Torej priznavate, da ste tisto ponočnje govorili z njo?«

»Da.«

»Ob grajskem jeziku.«

»Tudi tam.«

»Ne tajite torej več. Ob grajskem jeziku sta se pripravila z gospodično, ki ni hotela imeti z vami nikakih stikov, potem vas premagala jeza in gospodično ste pahnila vodo.«

Dalje prihodno...

Toda napravili smo račun brez krčmarja. Trasa drži po zemljišču treh posestnikov. Najubožnejši med njimi je bil takoj pripravljen dati izvirek in potrebno zemljišče občini na razpolago. Poysem drugih misli sta ostala dva posestnika. Pogajanja so še v teku. Upamo, da bo zmagala spoznavnost in da bodo tako tudi brezposelni dobili delo.

Gluhonemi je ubil napadalca

Cezanjevci, novembra.

V petek zvečer so pri vdovi Tereziji Soštaričevi na Stari cesti v občini Cezanjevci ribali zelje. Kakor je stara navada, pridejo k temu delu še fantje iz okolice, da pomagajo in se po tem delu malo pozabavajo. Tako so prišli k Soštaričevim tudi 28letni Matija Stanič, znan razgrajč, 20letni Mirko Kosi in njegova mati. Vsi so zahtevali, naj jim gospodinja da vina. Ker je gospodinja odklonila njihovo zahtevo, so spet šli.

Domači so ribali zelje še narpej. Nenad-

no pa sta se imenovana dva fanta spet vrnila. Ker pa domači niso hoteli odpreti, sta začela razbijati po vratih, kar je trajalo približno četrt ure. Ko razbijanja po vratih ni hotelo biti konec, je nekdo odprl vrata in skozi vrata sta planila pijana Matija Stanič in Mirko Kosi. Med tem je šel gluhonemi domači hlapec Lovrene Šeruga ven. Pijanca sta planila nanj. Ko je hlapec zbežal, sta tekla za njim in eden izmed njiju je sunil z nožem hlapca tako, da mu je prerezal uho. Hlapec je zdivjal, stekel k vozu, vzel branovlek, se obrnil in zapledal Matijo Staniča, ki je držal v rokah nož. Hlapec je z vso silo udaril Matijo Staniča po glavi. Stanič se je zgrudil na zemljo in gluhonemi je v jezi še dvakrat udaril Staniča po glavi tako, da mu je počila lobanja. Bil je pri priči mrtev.

Orožniki iz Ljutomera so prijeli gluhonemega hlapca Šerugo in ga izročili v ljutomerske sodne zapore Lovrenc Šeruga je veljal povsod, kjer je služil za zelo marljivo hlapca. Ker je bil napaden ga ljudje zaradi njegovega čina ne obsojajo preveč. Stanič in Kosi sta izvršila napad na mirne ljudi, ker sta se napila strupene šmarnice.

Na Laponskem je gorela zemlja

Nenavaden naravni dogodek je med prebivalci dveh samotnih vasic na severnem Laponskem napravil mnogo strahu. Neke noči je tamkaj strašno grmelo in treskalo. Med tem ko je izpod neba lilo, kakor bi iz škafa ulival, so zbudeni prebivalci naenkrat zapazili, da se je iz zemlje vzdignil kaka dva metra visok modrikast plamen. kmalu se je ljudem zazdelo, da je zemlja gorela okoli in okoli. Vse polje je bilo v plamenih. Ko se je čez nekaj časa huda nevihta poglobila, je iz

zemlje še zmerom švigal modrikasti plamen. Ljudje so bili ilno prestrašeni. Brž so planili iz hiš in hoteli na polje gasiti. Na visoke plamene so začeli metati cele blasti rsti, vendar se jim nikakor ni hotelo posrečiti ognj zadušiti. Nežadnje so vse skupaj opustili in v svoji grobi zbežali. Na kraj nenavadnega požara so oblastva poslala komisijo, ki zadevo proučuje. Sodijo pa, da so se vžgali plini, ki prihajajo iz zemlje, v katerih je najbrž petrolej.

Veliko jezero bodo izsušili

V Dalmaciji je razsežno Vrgoračko jezero, ki ga bodo v kratkem izsušili in izpremenili v plodno zemljo. Odtok vode bo omogočen s posebnim predorom, ki bo izvrtan skozi tamkajšnji hrib. Prevrtati je treba samo še nekaj metrov in predor bo dovršen.

S tem bo dovršeno prvo takšno delo v Dalmaciji. Predor bo dolg 2130 m. Skozi predor bo moglo teči 30.000 litrov vode na sekundo. Na ta način bo odtekla vsa voda iz Vrgoračkoga jezera, ki je globoko do 15 me-

trov, v 30 dneh. Vrgoračko jezero je dolgo približno 15 km, široko pa povprečno 3 km. Ko ga bodo izsušili, bodo pridobili okoli 3400 hektarov plodne zemlje. Če bodo to površino posejali z žitom, bodo pridelali letno okoli 40.000 metrskih stotov žita vrednega kakšnih sedem milijonov dinarjev. Stroški za osuševanje tega jezera pa znašajo šest milijonov dinarjev. Zanimivo je, da so poizkusili izsuševati to jezero že v časih, ko so tam vladali Benečani.

Črni kaznjenci kopljejo zaklade

Čeprav glavno demantno mesto Kimberley v Južni Afriki še ni posebno staro, je doživelo že mnogo burnih dogodkov. To je zelo bogato mesto. Neizmerne zaklade spravljajo tu na dan iz velikanskih demantnih rudnikov. Vse naporno delo pa opravljajo črni kaznjenci v rdečeprogastih oblekah. Stare kolibe iz pločevine, izvirajoče še iz časov prvih iskalcev demantov, stoje tu kraj lepih poslopj.

Največja rudniška družba v tem mestu zaposluje okrog 25.000 delavcev in je največja dobaviteljica demantov na svetu. Od časov starih Babiloncev in Feničanov se človeštvo ni nagledalo teh blestečih kamenčkov, in zlasti ženske kar koprne po njih. Hrepenenje po demantih je nagonsko. Že od pradavnih časov so demanti najdražji okraski in v ženskih očeh jih ne more prekositi noben drug okrások. Zdaj pa zdaj se sliši, da prihajajo v modo biseri in da izpodrivajo demante. V resnici pa biseri nikoli ne morejo uspešno tekmovali s čarom demantov.

Črni kaznjenci v rdečeprogastih oblekah so obsojeni po večini na nedoločeno dobo. Rud-

niška družba jih nadzoruje, hrani, oblači in skrbi za njihova stanovanja. Za vsakega kaznjenca plačuje državi določen znesek. Nekateri kanjenci so že po 25 let v taborišču, ne da bi kdaj prišli v stik z zunanjim svetom. Iz taborišča drže predori k rovom, tako da ne morejo priti delavci med potjo z nikomer v stik. Njihovi delovni pogoji in mezde so ugodni. Vsako taborišče ima svoje dvorišče s kuhinjami in kopalščem v sredini. Prej so prirejali ti domačini vsako nedeljo divje bojne plesse, zdaj pa rajši igrajo nogomet. Alkohol in hazardne igre za denar so jim strogo prepovedani. Za vsak večji najdeni demant dobe delavci posebne nagrade.

Nadzorstvo je tako strogo, da kaznjenc ne more skriti niti najmanjšega kamenčka. Vsak teden spravijo iz rovov 70.000 ton rudnine, iz katere dobe nekaj nad 5 kg demantov. Demant je najtrša snov na svetu, a je zelo krhek. Vendar gredu tudi največji demanti nepoškodovani skozi drobilne stroje in pridejo v vrteče se posode za izpiranje, kjer se loči od njih 98 odstotkov snovi. Ostala dva odstotka gresta v zapečatenih va-

gončkih k sejalnim strojem z mizami, namazanimi z vazelinom. Te mize se neprestano tresejo in voda splakuje po njih dovedeno snov, pri čemer demanti obtiče v vazelinu. Ta način pridobivanja demantov je izumil pred leti neki delavec. Demanti se skoro takoj prilepijo, ko pridejo na mizo in tako se niti najmanjši ne izgubi.

Tatvine demantov so zelo redke. Vse gorvice o požrtih ali v ranah skritih demantih spadajo med pravljice, kajti delavce odhajajoče iz rudnikov strogo nadzorujejo in temeljito preiskujejo.

Naročniki, čitajte!

Mnogim naročnikom, ki naročnina za letošnje nimajo ali še nje ali pa le delno pravnano, leže doma položnice neizrabljene. Pošiljanje položnic nas stane mnogo truda in stroškov, zato naj jih cenj naročniki ne prezro, marveč vplačajo naj brez odlašanja dospelo naročnino. Brez denarnih sredstev ne more izhajati noben časopis. Brez denarja bi list ostal prazen papir in še ta se mora plačati, kaj šele, če je list poln zabavnega in poučnega štiva in opremljen z mnogimi lepimi slikami. Naročnina je malenkostna: 52 števil v letu za 36 dinarjev, za izposojstvo na 48 dinarjev. Ne velja vas torej številka niti 1 dinar. Pa se doli naročnik, ki pravi: Saj še ni konec leta, bom že plačal. Tako pozabljia od meseca do meseca in ko pride konec leta, »DOMOVINA« še ni plačana. Prosimo vas, ne posnemajte teh, marveč vsakdo naj plača naročnino takoj. Stori! bo le svojo dolžnost.

»DOMOVINA« ZA NAROČNIKE,
NAROČNIKI ZA »DOMOVINO«!

× Trgovinska pogajanja med Italijo in Rusijo. Ze več mesecev so trajala trgovinska pogajanja med Italijo in Rusijo. Bila so kaj počasna, toda naposled so le uspela in bo pogodba v kratkem podpisana. Na osnovi nove trgovinske pogodbe bo Rusija prodajala Italiji predvsem petrolej, les, magnezij, med tem ko bo Rusija kupovala v Italiji že gotove industrijske izdelke. Politično nerazpoloženje, ki vlada med obema državama, torej ne vpliva na gospodarske odnose med njima.

× Na veliki razstavi v New Yorku bo tudi njiva pšenice. V New Yorku bodo imeli prihodnje leto svetovno razstavo, na kateri bo zbuvalo gotovo posebno pozornost žitno polje sredi mesta. Tega žita ne bodo od kod drugod posadili na newyorška tla, temveč ga bodo že kar tam vsejali, da bo prav do časa razstave dozorelo. Sredi žitnega polja se bo vzdigoval v nebo visok nebotičnik, imenovan čudežna pekarna. Vse naokrog bo dišalo po novopečenem kruhu in prijetni vonj bo vabil ljudi, ki se bodo razstave udeležili, naj si kupijo tega kruha. Njiva za žito bo obsegala tisoč kvadratnih metrov, stroški za napravo njive in obdelavo pa bodo znašali sedem tisoč dolarjev. Na določeni kraj bodo navozili okoli 500 kubičnih metrov rodovitne zemlje. Z dovažanjem zemlje so že začeli.

× Prvi predsednik Karpatske Ukrajine pred sodiščem. Glasilo novega predsednika karpatsko-ukrajinske vlade Vološina »Nova svoboda« piše, da bo prvi predsednik karpatsko-ukrajinske vlade dr. Brody kmalu postavljen pred sodišče zaradi veleizdaje. Dokazano je, da je dr. Brody vseh zadnjih 20 let prejemal denar od tujih vlad in med ukrajinskim ljudstvom delal razpoloženje za odcepitev. Sodba nad dr. Brodyem bo izrečena te dni. Predsednik vlade Vološin je ukazal naj zaplenijo vse zasebno premoženje in posestva Brodyja.

× Ogenj v Marseillu je terjal 72 žrtev. Ze zadnjič smo pisali o silnem požaru v francoskem mestu Marseillu (izgovori Marseju). Zadnji podatki o tem požaru pravijo, da je zgorelo 72 oseb.

× **Napad na nemškega poslaniškega tajnika v Parizu.** V nemškem poslaništvu je v ponedeljek dopoldne neki židovski izseljenec iz Nemčije hudo ranil z dvema revolverskima streloma poslaniškega tajnika Ratha. Kakor so pozneje ugotovili, je napadalec Herschel Grünspan, star 17 let in rojen v Hanovru, prišel pa je v Pariz s poljskim potnim listom. Ko je prišel v nemško poslaništvo, je izjavil, da mora govoriti s tajnikom. Nato ga je sprejel Rath, ki je tretji tajnik. V sobi, v kateri sta bila, je nastal prepir, nato pa sta se začela dva strela. Ko je ostalo osebje poslaništva vdrla v sobo, je našlo Ratha v krvi. Napadalec je strela oddal iz neposredne bližine in je prva krogla zadela Ratha v spodnji del telesa, druga pa v prsa. Ratha so prepeljali v bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Napadalec je po aretaciji izjavil, da je izvršil napad, da bi maščeval poljske žide, ki so bili izgnani iz Nemčije. Zdravstveno stanje ranjenca je zelo resno.

× **Potres na Japonskem podrli mnogo mest in vasi.** Vso severno in vzhodno Japonsko je v soboto zadela huda potresna nesreča. Kakor se je pozneje ugotovilo, je bilo središče tega potresa v Midiju na japonskem otoku Honšiju. Potres je zajel vse ozmlje v okrožju 600 km. Severno od Tokia do Ibarakija ni mesta in vasi, ki bi ostala neprisrčeta. S potresnim ozemljem so prekinjene vse telefonske in brzojavne zveze in je ustavljen tudi ves promet. Število človeških žrtev je izredno veliko.

× **Žida smrti ne bo mogla prebiti nobena vojska.** Pariški »Matin« poroča iz Londona: Za žarki smrti so angleški inženjerji zdaj iznašli tako imečovanj »zid smrti«, skozi katerega se ne bo mogla prebiti nobena vojska. Te dni je bil angleški vladni izročil izčrpan popis tega odkritja. Podrobnosti drže v popolni tajnosti.

× **20 let s kroglo v glavi.** Rockefellerjev zavod v Ameriki je povabil k natančni zdravniški preiskavi poljskega državljana Vladislava Krzeminskega, ki se je med svetovno vojno boril na strani Nemčije in je bil hudo ranjen; tako da so ga zdravniki razglasili že za mrtvega. Ruska krogla mu je bila namreč običala globoko v možganih. Čeprav »avnik« niso upali, da bi mu rešili življenje, in čeprav niti potkusili niso operirati ga, je mož okrevljal in živi že 20 let s kroglo v možganih.

× **Sredi Marseillea so ukradli tovorni avtomobil s srebrnimi žicami.** V ponedeljek je bil v Marseilleu sredi belega dne izpred neke restavracije ukraden tovorni avtomobil, na katerem je bilo naloženih šest ureč srebrne žice in precej vrednostnih papirjev. Razbojniki so bili vdrli v restavracijo s samokresi in prisilili soferja in njegovega pomočnika, ki sta bila tam zajtrkovala dalje restavracija in goste, da so stali neopremično na mestu. Nato so razbojniki pretrgali telefonsko zvezo ter se naglo odpeljali z avtomobilom in dragocenim tovorom v neznan smer.

× **Židovsko premoženje v Avstriji.** Kakor je znano, so morali Židje v Nemčiji in Avstriji prijaviti oblastvom vse svoje premoženje preko 5000 mark in način naložbe tega premoženja. Zdaj poročajo z Dunaja, da so Židje v bivši Avstriji prijavili za dve in pol milijarde mark premoženja.

× **Zaklad v beračevem klobuku.** Te dni je preganjala policija berače v Lvovu. Prijetih je bilo več pohajačev, pri katerih so našli mnogo denarja. Nekateri so imeli v capah do 10.000 poljskih zlotov. Največ so dobili pri beraču, ki je vse svoje premoženje nosil s seboj v rascapanem klobuku. Premoženje je imel shranjeno v škatlici, ki je bila tako majhna, da jo je imel pod klobukom. Poleg mnogo tisoč zlotov so dobili v škatlici tudi lepo število bankovcev po 100 ameriških dolarjev.

× **Tri sto let star zaklad sredi gozda.** V Musau v Slezijski so nedavno našli pri delu v gozdu na zanimivo najdbo. Ko so na nekem mestu razkopavali zemljo, je lopata zadela ob lonc, poln srebrnih kovancev. V loncu je bilo 48 velikih srebrnih novcev. Ko

so si najdbo nekoliko natančneje ogledali, so ugotovili, da ta denar izhaja iz let od 1572. do 1624. Na kovancih so upodobljene glave takratnih vladarjev, med drugimi cesarjev Maksimilijana II. in Ferdinanda II. Zanimivo je tudi to, da je bil ta denar skovan na najrazličnejših krajih, tako v Spaniji, Avstriji, Belgiji, na Holandskem, v Rimu, Burgundiji, na Tirolskem, v Braunschweigu in na Saškem. Celih 300 let je ležal ta denar v zemlji pokopan. Podobne na kovancih pričajo tudi o tem, kako zelo je bila tedaj razvita umetnost kovanega denarja, ki je pozneje, za časa tridesetletne vojne, zelo propadla.

× **Tri leta ječe za lovške tatove.** Na Nemškem so zadnja leta začeli strogo nastopati zoper lovške tatove. Pred kölnskimi sodniki se je zagovarjalo te dni 21 lovskih tatov, starih od 21 do 45 let. Ti obtoženci so imeli na grbi nenačudno visoko število divjadi, katero so pokončali. Ker so lovili bolj ponoči, da so se laže skrivati, so si dali na puške pritrditi posebne žaromete, s katerimi so slepili živali, da so jih laže streljali. Lovili pa niso le z lovskimi puškami, marveč tudi z navadnimi flobertovkami, v zanke in pasti ter so zasledovali vse ne glede na to, ali je bila žival breja ali mlada. Tak lov napravi seveda v lovišču ogromno škodo. Najhuje so sodniki lovskim tatovom zamerili, ker niso lovili iz potrebe, marveč zavoljo gola dobička. Da so v lovišču res strašno mesarili, je dokaz to, da je samo en lovski paznik našel v svojem delu lovišča 10 srn, ki so poginile, ker so bile obstreljene ali pa ujete v zanke. Državni tožitelj je zahteval najvišjo

kazen, da bo kazen svaričen zgled drugim. Sodniki so glavne obtožence res obsodili na tri leta ječe, druge na dve leti, manjše pa na pol leta. Oproščen je bil samo eden.

× **Zgradba mesta v pragozdu.** V carpentenskem zalivu na avstralski obali vlada živahno vrvenje. Mimo vozijo tovorni parniki, namenjeni k otoku Grooteju, kjer se je še nedavno ustavljal komaj po en parnik v letu. V malone deviško naravo s pragozdovi je pa posegla pred dvema mesecema človeška roka. Najprej se na otočku izkrcali 70 mož, ki naj bi poiskali prikladno zemljišče za novo mesto, ki je tudi že dobilo ime Toxabury, čeprav so se začela dvigati iz tal šele prva poslopja. Toxabury bo prvenstveno vojaško mesto. Avstralska vlada je zasnovala širokopotezen načrt oborožitve in pri tem je obrnil nase njeno pozornost otok Groote, na katerem namerava zgraditi pomembno bazo za svoje vojne ladje in letala. Praktični Avstralsci so pa to takoj izkoristili tudi za gospodarske načrte, ker nočejo vložiti denarja samo v podjetja za vojaške namene.

× **Strojvodja je skočil iz vlaka v morje.** Nedavno zvečer je vozil čez neki most ob morju iz Kopenhagna motorni vlak. Sredi mostu nad morjem pa je vlak zdajci obstal. Ljudje so začudeni gledali, kaj to pomeni. Naenkrat so videli, kako je iz motornega vlaka skočil strojvodja v morje, ki ga je požrl. Nesrečnik je izvršil samomor. Vlak je moral dalje voziti neki drug strojvodja, ki se je tedaj vozil z vlakom.

Bolečine so popoldne hujše kakor zjutraj

Dva zdravnika v Hamburgu sta delala poizkuse, kdaj človek bolečino bolj občuti. Že prej je eden dognal, da človekove telesne bolečine niso ves dan enake, marveč da se spreminjajo z dnevnim časom.

Oba zdravnika sta preiskala kakih 20 ljudi ter preizkusila na njih, kako velika je njihova občutljivost za bolečino. Poizkušala sta takole z električnim tokom sta vznemirila zob ter spustila nanj toliko električne sile, da oseba ni mogla več strpeti. Potem sta računala, kolika je občutljivost pri enem ali drugem človeku. Pri teh poizkusih sta potem ugotovila tudi da so ljudje zvečer bolj občutljivi za bolečine kakor pa na primer zjutraj ali dopoldne. Zdravnika zdaj to zadevo razlagata takole:

Zjutraj ali dopoldne je človek razmeroma še precej odporen zoper bolečine. Čim bolj pa se dan nagiblje, tem bolj popušča njegova odpornost, ki se zvečer okoli 18. ure skoraj izgubi. To se je pokazalo po tem, da je razmeroma že majhna bolečina bila zvečer ob 18. kar neznosna. Od 18. ure naprej pa občutljivost znova pomehlja in je ponoči čisto majhna, vsekakor pa znatno manjša kakor popoldne. To pa je na videz čisto druga-

če, kakor trdi mnogo bolnikov, ki pravijo, da so bolečine najhujše ponoči. Toda pripovedovanje bolnikov o njih bolečinah izvira le iz njihovega osebnega počutja in so nočne bolečine vsekakor v zvezi tudi z vplivi na njihovo duševno stanje. Dokazano pa je, da je telesna občutljivost ponoči mnogo manjša kot zvečer ali popoldne. Torej tudi človekove telesne bolečine nekako valovijo.

Oba zdravnika sta na podlagi teh preizkušenj izdala nasvete. Hodite k svojemu zobnemu zdravniku kolikor mogoče zgodaj popoldne in ne odlašajte nobenega zdravniškega obiska, ki bi vam kakorkoli utegnil povzročiti bolečine, na kasno popoldne. Bolečina proti večeru ni večja zgolj zaradi tega, ker človek čez dan doživi toliko sitnosti in težav, da postane že sam na sebi bolj siten ter zaradi tega tudi vsako bolečino bolj občuti, kakor bi jo občutil zjutraj, ko je krepk in so njegovi živci še neizčrpani. Kogar torej kaj boli, na primer zob, naj se zaveda, da ga bo proti večeru še bolj bolelo. Kdor pa ima navado jemati zoper svoje bolečine kako mamilo, ki bolečine nekako zažuli, ta naj za naprej take reči jemlje kmalu potem, ko je zajtrkoval.

DOBRO SE JE ODREZAL

Ko je angleški ministrski predsednik Chamberlain šel k zadnji seji spodnje zbornice, je moral skozi špalir razburjenih častnikarjev. Eden mu je zaklical: »Kaj ste naredili iz češkega leva? Ubogo jagnje, ki je bilo žrtvovano za mir!« Chamberlain se je obrnil in resno odgovoril: »Vedno je še boljše ostriženo jagnje kakor mrtva levja koža!«

VČASIH JE BOLJŠE NEOLIKANCU

Francek in Micka sta šla teta voščiti za rojstni dan. Na mizi sta ležala dva kosa čokoladne torte, eden večji, drugi manjši. »Radovedna sem,« je dejala teta, »kateri izmed vaju je bolj olikan?« »O, to je pa Micka!« je vzkliknil Francek in hitro vzel z mize — večji kos.

Listnica uredništva

Veliki Dolenci. Ne vemo, o kakšni sliki govorite, ker nisimo od vas prejeli ne pisma in ne slike. Zato vam tudi nismo mogli ustredi.

Za smeh in kratek čas

PA JE IMEL LE PRAV

Star mlinar je imel navado reči: »S potrpljenjem in vztrajnostjo se doseže vse.« Ko se je nekoč vozil z vlakom, mu je na ta rek nekí sopotnik ugovarjal, češ da je dosti reči, katerih ni mogoče doseči s potrpljenjem in vztrajnostjo.

»Že mogoče,« pravi mlinar, »jaz sem star, vendar še enkrat rečem, da je mogoče.«

»Še tolikšna vztrajnost in potrpljenje vam ne omogoči, postavim, da bi vodo nosili v rešetu.«

TUDI VLJUDNOST STANE

»Ne pozabi, sin moj,« pravi stara gospa, »vljudnost ne stane nič.«

»Kaj nič?« je odvrnil mladi mož. »Mene stane običajno sedež v železnici!«

NAPISAL MIRKO BRODNIK 1

Srce v okovih

ROMAN

PRVI DEL

Živi mrtvec

Prvo poglavje

MLADA LJUBEZEN

Tih večer je legel na gorenjsko stran. Poslednji žarki zahajajočega solnca so svetili po dolini in v njihovem soju je bila rdečkasto zlata in lepa, da bi se človek zasanjal vanjo in si jo zaželel zmeraj tako, tako lepo, tako žarečo. Kakor zlat prt je bila. V lahnem vetriču se je zibala pomladanska pšenica in valovila kakor morje. In vmes se je šopiril rdeči mak in kadar je potegnil vetrič, mu je odletel list kakor kaplja rdeče krvi in utonil na tleh.

Mehka, prijetna utrujenost je ležala v prirodi. Od daleč so se videle gore v nejasnih oblikah, kakor bi se vsak trenutek izpreminjale, se krčile in širile. Časih se je zasvetilo sedlo med njimi; ozek pramen solnca je šinil mimo njega, da se je zaiskril in potem utonil v polmraku.

Daleč za drevjem je vstajal trg. Samo nekaj streh se je svetilo izza vrhov in zvonik je kipel pod nebo kakor ostrca, velika igla. In zadaj za trgom je bil hrib, zelen, skoraj sinjkast. Kakor kralj se je dvigal iznad okolice; ozka, malo izhrojena steza je držala na vrh, da si jo v somraku komaj videl. Potem se je izgubila med leščevjem kakor rjav tram.

Po tej stezi sta šla Zora in Branko, ko je tisti večer zahajalo solnce. Tesno sta se oklepala drug drugega, zakaj rosa je že pokrivala travo in drselo jima je. In čudno: prav nič vesela nista bila, čeprav jima je sreča žarela iz oči. Saj sta le predobro vedela: samo še nocoj, ta večer, potem pa se morda dolgo ne bosta videla — ali pa celo nikdar več.

Samo še ta večer... Jutri, ko bo vstajal dan, bo čez široko ravan sopihal vlak in v njem se bo vozil Branko, nazaj na fronto... in morda, morda...

»Zakaj si tako žalostna, Zora?« Njegov glas je bil proseč in skoraj otožen. »Nikar ne premišljuj, Zora, saj ne bo več dolgo. Morda še mesec ali dva — in ko se vrnem, bom zmeraj tvoj, samo tvoj...«

»Mesec ali dva...« je ponovila, toda njene misli so bile vse druge. Potem se je nenadoma zresnila in si potegnila z roko po čelu. »Ne vem, kaj me je nocoj prijelo... Tako čudno se mi vse zdi — tako čudno, da me je skoraj strah.«

Nasmehnil se je.

»Strah te je? Zakaj? Zame? Glej: tri leta bo že, kar sem odšel na bojne poljane, in prav nič se mi ni zgodilo. Ne vem, kako je to. Časih, kadar premišlujem o tem, se moram samemu sebi čuditi. Nikdar se nisem izogibal boja. Neštetokrat sem nesel kožo na prodaj in vendar... zmeraj je ostala cela. Takrat lani — saj sem ti pisal. Dvesto nas je šlo v boj — vrnilo se nas je sedem. In jaz edini nisem bil ranjen. Kadar na to pomislim, začenjam verjeti v čudeže.«

»V čudeže?«

»Da, v čudeže,« je počasi ponovil. »Ne verjameš? V tem peklu pride človek na misli, ki jih drugače ne bi nikdar srečal.«

Nenadoma pa se je zresnil.

»Odpusti mi, Zora, da te dolgočasim. Toda človek mora koga imeti, da mu odkrije vse, kar mu teži dušo... Vidiš, jaz sem našel tebe...«

Obstala sta sredi poti. Pred njima je ležala dolina in lahna meglica je vstajala iz nje, kakor bi dihala. Sama ne vedoč kedaj sta sedla v travo. Branko se je še tesneje oklenil in jo privlekel k sebi, tako krčevito, kakor bi se bal, da mu je kdo ne iztrga v tej

sveti uri, ko ni govoril z njo, ko je govoril z njeno dušo, z njenim srcem.

Skrila je glavico na njegovih prsih in zadelo se mu je, da je zaihtela. Plano, kakor bi se bal, je med dlanmi dvignil to glavico k sebi in videl: v njenih očeh sta se lesketali dve solzi, dve debeli solzi. Sklonil je glavo k njej in jo je jel poljubljati, da ti je popil tiste dve solzi. In potem je skrnil obraz v njene lase in jih pobožal z drhtečimi ustnicami.

»Vidiš, Zora,« je rekel mehko, »tako bi te hotel zmeraj imeti. Tako dobro in vdanost. In da bi pozabil vso grozo, ki me je ubijala mesece in mesece, ko sem bil sam, tam daleč brez tebe brez tvojih oči in sem komaj čutil tvoje misli ki so kradoma prihajale k meni vsak večer. Da bi ti lahko rekel: zdaj si moja in nihče več te mi ne vzame.«

Umolknil je. Ona pa je dvignila k njemu svoje dobre oči in mu šepnila:

»Branko, verjemt mi: kmalu bo to, kmalu, nenadoma bo prišlo ko še slutiti ne boš. In takrat vedi: Zora te čaka, težko te čaka da jo pritisneš na svoje prsi in ti rečeš: Zdaj užijva plačilo za vse te prde dneve ko sva bila ločena ko so bile med nama dežele in glad in boj.«

Drhtela je. Skrivnostno vznemirjenje jo je prevzelo, da mu je komaj mogla reči te besede ki jih je poslušal s tako srečnim obrazom.

Solnce je že zdavnaj izginilo za obzorjem in tema, ki je pokrila zemljo s svojim plaščem, je ogrnila tudi njega in njo. In v njenem zavetju se je izpočnil zakon ki ga terja priroda: ki se mu nihče ne more odreči, ki se mu nihče noče odreči. Ko sta se spet zavedla, da sta zemljana, je bila že temna noč.

Branko jo je dvignil s tal in njune ustnice so se strnile v strasten poljub ki je bil pečat zaveze, sklenjene tisti večer. Ko so se ustnice ločile, je Zora drhtela kakor trepetlika v vetru.

Zvezde so bile na nebu neme priče. Zora se je zagledala vanje, proseče, kakor bi se bala, da ne bodo izdale njene in njegove skrivnosti. In neutešena groza jo je stisnila za srce. Druga za drugo so izginjale zvezde za oblake, ki so se prikradle na nebo.

»Stopiva! K nevihti se pripravljaj!« se je tedaj oglašil Branko. In kakor v odgovor se je v daljavi posvetil prvi blisk in zamolklo je zagrmelo izza hriba. Oklenila se je njegovega hrbita in se stisnila k njemu:

»Branko, strah me je, tako strah, da še skoprnim.«

»Saj si pri meni,« jo je skušal potolažiti. »Še četrt ure, pa bova doma.«

Kakor brezkončna kača se je vila pot tisti večer. Čedalje manj zvezd je bilo na nebu, čedalje več črnih oblakov je zagrinjalo južno stran. Že čisto blizu so migotale trške svetilke, toda čim dalj sta hodila, tem dalje so se jima zdele.

»Branko, čuj! Kaj poreko doma?«

Prve kapljice so orosile njeno glavico. Zavil jo je v svoj plašč in jo pritisnil k sebi.

»Vidiš, kako se odmikajo luči...«

»Naj se odmikajo. Še lepše bo potem, ko se zasvetijo nad nama in nama pokažejo pot...«

»Da, še lepše bo...« je verno ponovila za njim. »Še lepše... dosti lepše...«

Tedaj pa se je nenadoma razklalo nebo nad njima. Kakor podnevi se je v blisk razsvetlila vsa dolina, Zora je kriknila.

Pred sabo, čisto blizu je zagledala obraz, ki je strmel v njo, topo, nemo. In potem je utonil njen krik v grom, ki jo je skoraj oglušil. Branko je začutil, kako je popustila njena roka, ki se ga je prej tako krčevito

oklepala, čutil je, kako je ta ročica, ki jo je oboževal, kakor mrtva zdrknila ob njem. Zora se je onesvestila.

Drugo poglavje

PRI STOJANOVIH

Komaj jo je prestregel, da mu ni omahnila na tla.

»Vi, Slavec?« je tedaj začul glas tik sebe. »Stojanovi so v skrbeh zaradi Zore.«

Tedaj šele je Branko spoznal neznanca. Bil je njegov poveljnik, stotnik Peter Kregar, rezervni oficir kakor on. Zora sama mu je rekla, da se je napovedal za nocoj.

»Dolgo vaju ni bilo,« je rekel nekam zbadljivo. Potem šele je opazil, da nekaj ni v redu: Zora je kakor mrtva ležala na Brankovih rokah.

»Naj vam pomagam. Teško boste zmogli. Čakajte, jaz bom odnesel gospodično domov.«

Hotel mu jo je vzeti iz naročja, toda Branko je odmahnil z roko.

»Ne! Ne!« Njegov glas je bil skoraj srdit. Hitro je krenil naprej, ne meneč se za stotnika, ki je stopal za njim.

Nekaj minut nato so se odprla vrata visoke razsvetljene hiše in na pragu se je prikazala starejša ženska.

»Jaz sem, poročnik Slavec. Gospodična je v omedlevici.«

Stojanovi so bili tisti večer res v skrbeh. Zora je bila odšla s poročnikom Brankom kmalu po kosilu. Rekla sta, da mislita napraviti kratek izlet in se kmalu vrniti. Toda ure so tekle in pričelo se je že temniti.

Gospod Stojan, notar v gorenjskem trgu, kjer se odigrava ta prizor naše povesti, je jel stopicati po sobi. Tudi gospe je skrbelo. Vedeli so — vojna je in bog ve, kdo vse se klati po okolici. Ko je pod večer prišel stotnik Kregar sorodnik gospe notarke, jih je za nekaj časa ta obisk premotil, da so na hčer skoraj pozabili. Toda kmalu se je skrb spet oglasila, še z večjo silo kakor prej. Niso vedeli kaj naj store dokler se ni Kregar ponudil da ju gre iskat.

Ko je gospa čula poročnikove besede, je od strahu onemela. Zora nezavestna? Kaj se ji je le moglo zgoditi?

»Tistega bliska se je ustrašila. Nekje blizu je moralo treščiti. In prav takrat je prišel tudi gospod stotnik.«

»Mene se ni ostrašila,« je mrko odgovoril Kregar kakor da čuti ost v Brankovih besedah. Toda nihče ni tega opazil. Po materini želiti je poročnik odnesel Zoro v sobo in jo položil na zofo.

Njeno lice je bilo blede kakor zid in ni bilo opaziti znaka življenja. Branko se je že pripravil da skoči po zdravnika; takrat pa so se pobarvale mladenkine ustnice in kri ji je zalila obraz. Odprla je oči, samo čisto malo je pogledala izpod trepalnic, a njen pogled je objel vse, ki so bili v sobi. Očeta in mater. Branka in Kregarja. Plaho se je za trenutek ustavil na vsakomur, najdalje pa je počival na Branku in v njem je bilo nekaj, kar je Branka presunilo. Potem se je sklonila k materi in se razjokala na njenih prsih.

Branko in Kregar sta tiho stopila iz sobe in šla v pritličje. Na stopnicah se je Kregar nenadoma ustavil.

»Je bilo lepo na izletu?«

»Čisto lepo,« je odvrnil Branko, ki je komaj zadrževal jezo. Čutil je strupeno ost v stotnikovih besedah, vendar tega ni pokazal.

»Slovo, kaj?«

»Kakšno slovo?«

»I, no, slovo. Saj menda niste pozabili, da jutri odideva nazaj na fronto.«

»Ne, nisem pozabil.«

Stopil je mimo stotnika v salon. Tam je večerja že čakala. Notar je sedel pri oknu in gledal ven. Ko je opazil, da je še nekdo drugi v sobi, se je obrnil in zagledal Branka. Komaj vidno se mu je nagubalo čelo.

»Upam, da vam ni bilo neprijetno. Precej dolgo ste jo morali nesti.«

Dalje prihodnjič.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Dobro pecivo. Mešaj, da narase 21 dek sirovega masla in 21 dek sladkorja v prahu. Nato primešaj šest rumenjakov, in sicer drugega za drugim, 21 dek moke in sneg šestih beljakov, nato primešaj še 15 dek zrezanih mandeljnov ali orehov, 10 in pol deke debelih rozin, 10 in pol deke drobnih rozin, 10 in pol deke kandiranih pomarančnih olupkov in štiri deke citronata ali kutinovega sira. Vse to na drobne kocke zrezano. Model oplahni z mrzlo vodo in ga potresi z moko. Stresi testo noter, ga razravnaj in počasi peči približno eno uro. Pečeno in še toplo zvrni na desko, posuj s sladkorjem v prahu in postavi za dva dneva na hladno, šele nato zreži. To pecivo se drži več tednov. Če pa pecivo zrežeš na tenke kose in še v pečici malo opečeš, je pa posebno dobro k vinu.

Čokoladne rezine. Razmehčaj v pečici 14 dek čokolade. Ko je čokolada razmehčana in se je malo shladila, stresi zraven 14 dek sladkorja v prahu, 14 dek sirovega masla in šest rumenjakov ter mešaj vsaj pol ure, da se speni in postane rahlo. Nato primešaj sedem dek moke in sneg štirih beljakov. Pekačo dobro pomaži s sirovim maslom, posuj z moko in zlij testo noter, ga razravnaj, potresi sedem dek sesekljanih mandeljnov ali orehov, nato speci. Peči počasi približno eno uro. Pečeno in še toplo potresi s sladkorjem v prahu in ko se shladi zreži na tenke kose. Tudi to pecivo, če ga malo popečeš, je prikladno k vinu ali čaju.

Orehova torta. Mešaj, da narase 14 dek sirovega masla, 14 dek sladkorja v prahu in šest rumenjakov. Nato dodaj sedem dek zmletih orehov, tri žlice dobrega belega vina, pet in pol deke drobtin in sneg šestih beljakov. Dve enaki tortni posodi dobro namaži s sirovim maslom in posuj s sladkorjem v prahu ter zlij v vsako posodo polovico testa, razravnaj in peči približno 40 minut. Ko je pečeno ni hladno, namaži en del s poljubno mezgo (ali pa ga nadevaj z vanilijevo kremo), položi drugi del na vrh. Torto obliži s čokoladnim ledom in jo okraši z rozinami ali kutinovim sirom. Rozine popreči poškrpi z rumom, da se osvežijo.

Pogača. Mešaj da naraste 16 dek sirovega masla, 16 dek sladkorja v prahu, štiri rumenjake, sok ene pomaranče in limone in od pol limone naribano lupinico. Nato primešaj 16 dek zmletih orehov in štiri rebra naribane čokolade, nato še 24 dek moke, pol zavrtka pecilnega praška in sneg štirih beljakov. Pol dogoveto pekačo dobro namaži in posuj z moko. Polovico testa zlij v pekačo, lepo razravnaj in namaži s poljubno mezgo, nato namaži še drugo polovico testa po mezi in speci. Pečeno in hladno zreži na poljubne kose. Ta pogača je zelo dobra in ostane dalje časa sveža in okusna.

Praktični nasveti

Cebula, ki jo hranimo čez zimo, rada prične kaliti. Da to preprečimo, jo denemo v vrečo in jo obesimo za nekaj dni v dimnik, oziroma v šrambo za prekaevanje mesa. Taka čebula ohrani svoj okus in ne požene nobene kalle.

Protih prehlajenju pomaga vroča limonada, ki jo pripravi takole: Limono razreži z lupinico vred na tenke listke. Vrzi v mrzlo vodo in kuhaj četrt ure, potem prideni potrebno množino sladkorja in ko zavre in se je sladkor stopil, limonado preceđi in kolikor mogoče vročo izpij.

Podlogo v moških klobukih osnažiš takole: Zmešaj v vodi dve tretjini salmiaka, pomažaj v vodo krpico in zdrgni usnje, potem še s suho krpo obriši in posuši.

Nova zobna ščetka se ponavadi trda. Zato jo namočimo čez noč v precej slani vodi. V krog ščetke ne dai ker se potem dlake lomijo in izpadajo. Pa tudi v vodi namakoti ščetko ni dobro, ker seganje ščetke po uporabi deni v kozarec vedno tako da so dlake pokoncu in da se vedno po vsaki uporabi ščetka dobro posuši.

K-ZEM
NACH
LZD-H-ONZ

Radio Ljubljana

od 13. do 20. novembra

Nedelja, 13. novembra: 8.00: Radijski šramel. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (Jože Jagodic). — 10.00: Koncert radijskega orkestra. — 11.30: Koncert lahke glasbe (duet citer) — Kosi in Skok duet orglic in harmonike — Petan in Stanko — 13.00: Napovedi — 13.20: Akademski pevski kvintet. — 14.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah) — 17.00: Kmetijska ura: Zakon o pridelku in njegova praktična uporaba (inž. Bogdan Pahor). — 17.30: Domači napevi (plošče) — 18.00: Strah v koruzi (vesela kmečka zgodba; za radio napisal Milan Pavlovič; izvajali bodo člani radijske igralske družine) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Koncert radijskega orkestra, vmes Trboveljski pevski jazzkvartet — 21.15: Samospeli in dvospeli (Štefka Korenčanova in Dragica Sokova) — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Ponedeljek, 14. novembra: 12.00: Za veselje in zabavo (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Zdravstvena ura: O prebavi (dr. Božena Zajc-Lavričeva) — 18.20: Maurice Ravel: Dafnis in Kloe, simfonična pesnitve (plošče). — 18.40: Kulturna kronika Narodopisne starine v Kamniku (Rudolf Dostal) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.10: Komorna trio (Ornikova, Sedlbauer in prof. Lipovšek) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije 'Emone'.

Torek, 15. novembra: 11.00: Šolska ura: Naše oko — reportaža iz očesnega oddelka ljubljanske bolnišnice (Mirko Demšar). — 12.00: Godbe na pihala igralo (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi — 13.20: Salonski trio (Novak, Comelli, Borštnik). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Veseli domači drobiž (igra radijskega orkestra). — 18.40: Vera — duhovna vrednota (Fran Tersglav). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Vesela tedenska kronika. — 20.00: Berlioz: Rimski karneval (plošče). — 20.15: Cankar: Potoplejni svet, drama (člani narodnega

gledališča v Ljubljani). — 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 16. novembra: 12.00: Lutke, tičice in cvetke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Operetni venčki (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: a. Opazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič); b. Ročna dela (Miroslav Zor). — 18.30: Narodne pesmi (plošče). — 18.40: Delavska ura: Ob 50letnici delavskega zavarovanja (Rudolf Smersu). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v prvem odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v drugem odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 17. novembra: 12.00: Skladbe Mursorskega (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Harmoniko bo igral Ivan Voukan. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Koncert radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Koncert pevskega jazzkvarteta. — 20.40: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: V plesnem ritmu (plošče).

Petek, 18. novembra: 11.00: Šolska ura: Potovanje rib (Rafael Bačar). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Več spoštovanja (Krista Hafnerjeva). — 18.20: Smetana: Valenštajnov tabor, suita (plošče). — 18.40: Francosčina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Kotiček SPD: Ob 70letnici dr. Franca Tomiška (prof. Janko Mlakar). — 20.00: Rezervirano za prenos.

Sobota, 19. novembra: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Plošča za ploščo — pisana zmes. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura: a. Selma Lagerlöf. Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi; povest v nadaljevanjih; b. zvočna igra (članice ljubljanskega narodnega gledališča) — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Za delopust (radijski orkester). — 18.40: Gorjuše in Gorjušci, III. del (dr. Jože Rus). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Beseda k prazniku (Finžgar). — 20.00: O zunanjih politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: XI. večer muzikomedijantov. — 22.00: Napovedi, poročila.

TUDI DELODAJALEC

Sodnik: »Kaj je vaš posel?«

Obtoženec: »Delodajalec!«

Sodnik: »Kakšen delodajalec? Delodajalec je več vrst...«

Obtoženec: »Jaz sem, gospod sodnik, vaš delodajalec! Če bi mene in meni podobnih ljudi ne bilo na svetu, bi vi ostali brez posla...«

PROGRAM ZA ŽIVINOREJSKO RAZSTAVO

Ob 9. prihod živine.

Ob 10. prihod častnih gostov.

Ob 12. skupno kosilo.

SAMO Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalec. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik zastonj in poštne prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Sveti.

Slišim izgovarjati svoje ime...

To ni nič čudnega, zakaj ženske se rade pogovarjajo o meni. Posebno ob takem vremenu! Druga drugi me priporočajo kot najboljšo sredstvo proti rdeči, ostri in spokani koži. Tako je prav! Zakaj: samo NIVEA vsebuje EUCERIT, edino okrepčevalno sredstvo za kožo.

152

POHIŠTVO

stolce in vse stanovanjske potrebščine dobavlja najceneje »OBNOVA«, F. Novak, Maribor, Jurčičeva ul. 6.

2.500 DIN POTREBUJETE,

da zaslužite 1.000 din mesečno. Pišite: »Anos«, Maribor, Orožnova ulica.

300 DINARJEV

tedensko lahko vsak zasluži. Pošljite znamke za odgovor. Josip Batič, Ljubljana 7.

NOVA HIŠA PRI CELJU

zaradi selitve takoj naprodaj. Naslov: Verbega, Trnovlje, p. Celje.

NAPRODAJ

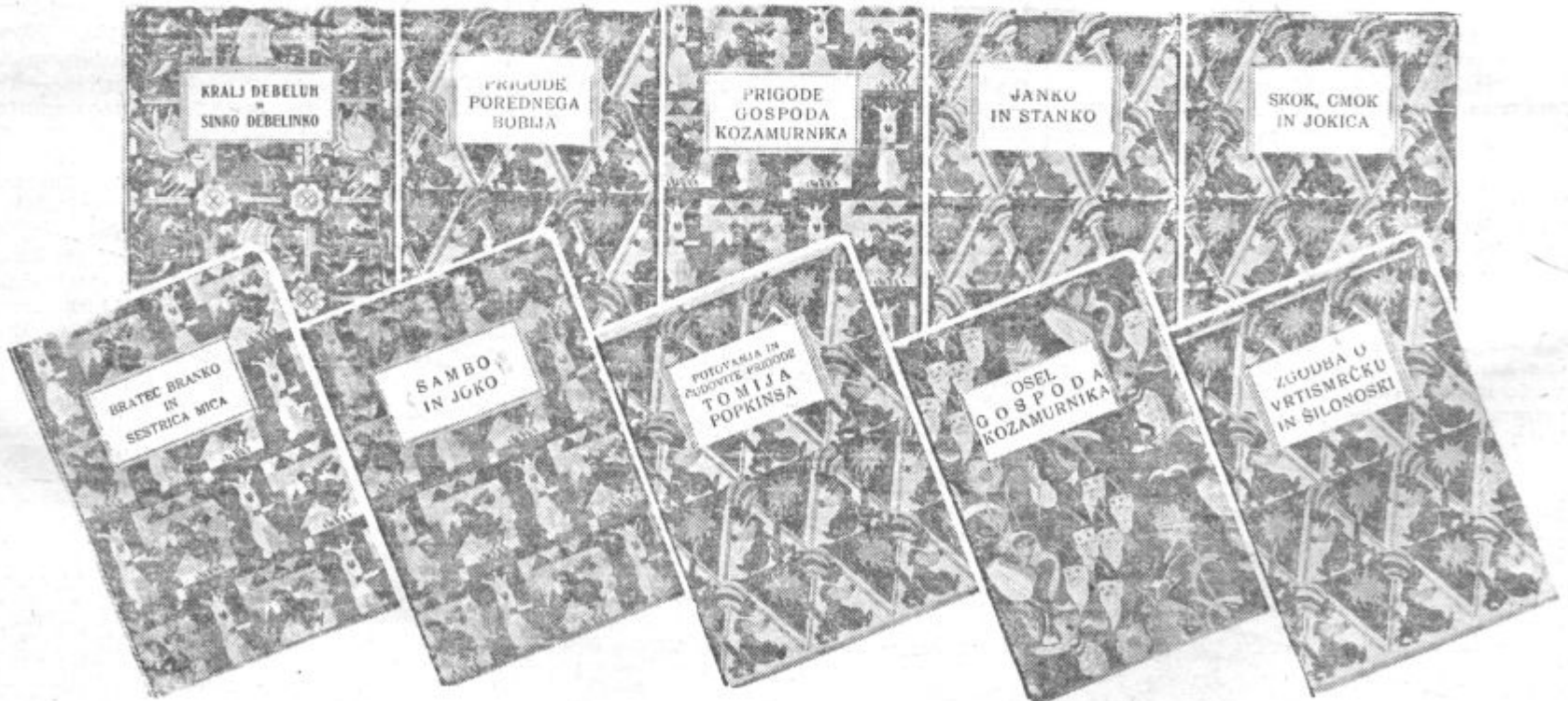
kmečki mlin s posestvom. Naslov v oglasnem oddelku »Domovine«.

Oglašujte v »Domovini«

Veselja in radosti

za otroke je v teh knjižicah na pretek. — Mikla v ž bo letos lahko obdaroval vse otroke, saj bo knjižice kupoval po din 8.— v vseh poslovalnicah „JUTRA“, vseh knjigarnah, po pošti pa jih razpošilja uprava „JUTRA“, Ljubljana, Knaflijeva 5. POSTNINA DIN 2.

POSTNINA DIN 2.

NA ZALOGI SO SLEDEČE KNJIGE :

KRALJ DEBELUH IN SINKO DEBELINKO • PRIGODE POREDNEGA BOBIJA • SKOK, CMOK IN JOKICA • JANKO IN STANKO • PRIGODE GOSPODA KOZAMURNIKA • BRATEC BRANKO IN SESTRICA MICA • POTOVANJE IN ČUDOVITE PRIGODE TOMIJA POPKINSA • SAMBO IN JOKO • OSEL GOSPODA KOZAMURNIKA • ZGODBA O VRTISMURČKU IN SILONOSKI • JELARJEVI ČUVARJI • TARZAN II. del (po 12 din)